

DAGSORDEN Opplæringsutvalget d. 31-05-2022

Møtedato Tirsdag d. 31. maj 2022 kl. 10:00

Møtested Fylkeshuset

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
RS 6/2022 Orienteringer / presentasjoner til opplæringsutvalget 31. mai 2022.....	4
RS 7/2022 Orientering om rekruttering til matfagene.....	5
SP 2/2022 Spørsmål til opplæringsutvalget 31.05.2022 - Mobbesaker.....	10
SP 3/2022 Spørsmål til opplæringsutvalget 31.05.2022 - Fravær russetid.....	11
PS 23/2022 Godkjenning av protokoll fra møte i opplæringsutvalget 22.03.2022.....	12
PS 24/2022 Status for skolebruksplanen 2021.....	13
PS 25/2022 Saldering av opplæringsbudsjettet.....	20
PS 26/2022 Praktisering av faget Yrkesfaglig fordypning i Rogaland.....	27
PS 27/2022 Om utvidelse av UngInvest og løypemelding for 2022.....	32
PS 28/2022 Forskriftsvedtak: Studieforbereende helse- og oppvekstfag over tre år ved Bergeland '.....	42
PS 29/2022 Regionalplan for kompetanse - Fastsetting av planprogram.....	46
PS 30/2022 Høring - unntak fra krav om relevant kompetanse i undervisningsfag og plikt til å politi.....	50
PS 31/2022 Veikartet entreprenørskap i undervisning.....	56
PS 32/2022 Ny evaluering - styrking av sosialrådgivere.....	62
PS 33/2022 Kompetanseoversikt, kompetansebehov og rekruttering.....	70
PS 34/2022 Høyere yrkesfaglig utdanning - øremerket statlig driftstilskudd 2021 - fordeling av mid.....	80
PS 35/2022 Tilskudd til studie-/utdanningssenter.....	84

Møtedokumenter

Referatsak

Arkivreferanse: 2022/31538-1
Saksbehandler: Torunn Høyland
Avdeling: Utvalgssekretariat

Orienteringer / presentasjoner til opplæringsutvalget 31. mai 2022

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
6/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget

Saken gjelder

Organisering av spesialundervisning

- orientering knyttet til vårt arbeid med å se på organisering av spesialundervisning i hele fylkeskommunen v/ rektor Bente Romseland Døsen

Ungt Entreprenørskap

- Orientering om Ungt Entreprenørskap v/Maria Aasbø.

Løypemelding

- Orientering om «løypemelding mtp referansegruppen for skolebruksplanen» v/avdelingssjef Eiliv Fougner Janssen

Studietur

- Status orientering om mulig studietur for opplæringsutvalget.

Referat og oppsummering

Dette innspillnotatet er en oppsummering etter et møte på Sola Strandhotell 24. februar. Det ble tatt initiativ til møte etter politisk behandling i RKNV hvor næringsseksjonen fikk i oppdrag å hente inn informasjon fra næringen om hvordan vi kunne øke rekruttering til matfagene.

Følgende presentasjoner ble gitt:

- Anna Tønder Hagen, forsker hos FAFO – om hvordan norske elever søker og gjennomfører videregående
- Elin Svensen, opplæringsavdelingen – resultater for elever i Rogaland generelt og elevene på matfagene spesielt. Skiller elevene på Restaurant og seg ut sammenlignet med elever på andre utdanningsprogram - hvem er elevene på matfagene?
- Mattias Godeseth, opplæringsavdelingen, orienterte om lokalt tiltak
- Arne Sørvig fra Norsk Gastronomi – er det i skolen det går galt? Snakket om skolens utfordringer: Hvem underviser, hvilket utstyr har de og hvordan benyttes ressursene i opplæringen
- Frode Selvåg, Ryfylkekokken – var med i arbeidsgruppen som så på ulike løsninger på rekrutteringsutfordringen. Tiltakene ligger med og er delvis gjentatt i dette dokumentet
- Espen Lynghaug, NHO Mat og Drikke, og Merethe Helland, Norsk Nærings og Nytelsesmiddelforbund (NNN) - Hvordan jobber industrien og hvor opplever de at skoen trykker

Presentasjonene ga en god oversikt over situasjonen i Norge og Rogaland. Utfordringer med rekruttering til matfagene er ikke et Rogalandsfenomen, men en trend som er gjennomgående på nasjonalt nivå. Fenomenet er også europeisk i form av mangel på både pøsemakere, slaktere, matindustriarbeidere, kokker, servitører og bakere.

Etter pandemien har dette forsterket seg, og det er eksempler på restauranter og hoteller som må levere reduserte menyer og åpningstider som en konsekvens av dette.

Situasjonen som ble presentert ble i stor grad bekreftet av deltakerne og det var enighet om at bildet er preget av mangel på fagfolk. Situasjonen rundt høyere utdanning og fagskole ble i mindre grad berørt, men det ble bekreftet arbeidstakere med høgskole og fagskole også er mangelvare.

Deltakerne kom med innspill og forslag til konkrete tiltak som kan igangsettes og disse har dannet grunnlag for det videre arbeidet.

Identifiserte lokale tiltak som kan gi effekt

Seksjon for fagopplæring og næringsseksjonen har i etterkant av møtet samarbeidet om å sammenstille og vurdere forslagene for å identifisere mulige tiltak som kan igangsettes av fylkeskommunen:

1. Bedre løsning for opplæring med i kombinasjon opplæring i skole og opplæring i bedrift allerede fra VG1, den såkalte praksisbrevordningen
2. Konkret arbeid med de 24 punktene foreslått av regjeringens rådgivende utvalg for rekruttering til mat- og måltidsbransjen. Identifisere hvilke områder Rogaland Fylkeskommune kan gjøre en innsats på og igangsette tiltak.
3. Større bruk av lokalmat i fylkeskommunens egne innkjøp

Administrasjonens vurdering og forslag

Punkt 1

Flere av bedriftene på møtet gav tydelig tilbakemelding om at de ønsker å kunne ta inn lærlinger før de starter et yrkesfaglig løp i skole for å kunne følge dem opp tettere. Dette rettet seg da primært mot å kunne ta inn elever etter ungdomsskolen, men administrasjonen vurderer at det i denne gruppen også kan finnes mange voksne, eksempelvis de som ikke har fullført sin videregående utdanning eller som valgte feil, innvandrere med matkompetanse og andre aktører.

Det er lovmessig åpning for slike løp i dag, praksisbrevordningen. Ordningen er i stor grad rettet mot å være et tilbud for å fange opp de som ikke er motivert for å gå et ordinært yrkesfaglig løp, 2+2 ordningen. Vi ønsker å se om vi kan snu dette helt om, og bruke en slik ordning til å engasjere lærebedrifter som har identifisert spesielt høyt motiverte elever som de ønsker følge gjennom hele videregående opplæring.

En av utfordringene med tiltaket er at det vil være kostnads- og ressurskrevende, og i en tidlig fase involvere få elever. Potensialet ligger i at en med dette kan få opprettet en ny kanal for rekruttering til matfagene og utnyttet potensialet som ligger hos noen av de ledende gastronomiske aktørene i fylket til å fange opp elever tidlig som har den rette formen for motivasjon.

Forslag til gjennomføring punkt 1

Vi etablerer 15 lærekontrakter med oppstart i august/september 2022. Det lages et eget tilpasset løp med skole som blir gjennomførbar for alle. Kan eksempelvis legges til Bryne/Karmsund.

Mulighet for alle elever å søke om å delta, også elever som tidligere har startet på utdanning, men som har sluttet og elever med fullført utdanning fra andre utdanningsprogram.

Satsningen vil i første rekke være rettet mot elever som er spesielt høyt motivert for satsning inn mot fagområdet til den aktuelle lærebedrift, men kan senere utvides til å

også rette seg mot andre grupper. Identifisering, vurdering og utvelgelse av kandidater gjøres av de aktuelle lærebedriftene etter søknad.

Satsingen kjøres som en hurtigetablert satsing med samarbeid mellom opplæringskontor, lærebedrifter, skoler, opplæringsavdelingen og næringsseksjonen. I oppstartsperioden av satsingen vil det kunne påløpe noen merkostnader til undervisning i fellesfag og muligens i programfag, i skalert modell vil en kunne optimalisere dette for å minimere slike kostnader.

Hvis tiltaket skal gjennomføres vil det forutsette at det settes av ressurser på en skole for teoriopplæring av læretiden og at det er nok ressurser til oppfølging av lærlingene. En forutsetning for et vellykket løp er at opplæringskontoret får en sentral rolle fra starten. Teoriundervisningen må organiseres på en måte som ikke er i konflikt med lærebedriftens drift, at man unngår undervisning i uker frem mot jul, påske og andre høytider.

Rekruttering av lærlinger til ordningen må sikres av lærebedrifter, opplæringskontor og skole/administrasjon i samarbeid.

Det er antatt at denne ordningen vil medføre noe økte kostnader til gjennomføring, det ikke foretatt beregninger av dette. I første året må det avsettes midler til dette i opplæringsavdelingens budsjett.

Punkt 2 (listen legges ved)

Tiltak 1 Læreplassgaranti leveres av opplæringskontoret i samarbeid med ulike restauranter. Eksempelvis er restaurantene som nå bygges opp i Pedersgata i liten grad lærebedrifter. Opplæringskontoret kan gjøre en vurdering på hvordan bedrifter som svarer til en liten del av læretiden kan involveres i gjennomføring av læretiden. Dette tiltaket kan måtte få ekstra finansiering, opplæringskontoret tillegges oppgaver de i dag ikke har.

Hvis opplæringskontoret skal stille en læreplassgaranti, må dette punktet følges opp med finansiering. En læreplassgaranti må på ett eller annet vis sikre at elever som fullfører vg2 har rett på læreplass. Det må foretas vurderinger om garantien skal gjelde også om eleven har mye fravær og/eller stryk i viktige fag fra skolen. Det er med andre ord mulig å få en garanti som er for smal til at den er reell, samtidig som bedriftene risikerer at lærlinger som ikke har forutsetninger for å fullføre læretiden plutselig kan ha rettigheter det ikke er mulig å innfri. Spørsmålet må drøftes inngående med opplæringskontoret, både om det er mulig å gi en garanti med prøvetid og om garantien kan gis med noen begrensninger.

Tiltak 3 Regionale samlinger gjennomføres av Glad Mat, i henhold til søknad. Det finnes gode planer for rekrutteringsarbeidet i regi av Glad Mat. Flere av tiltakene er enkle å sette i gang og administrasjonen hos Glad Mat er allerede i gang med noe her. Dette passer godt sammen med aktiviteter som foreslås av Norsk Hotellhøgskole. Noe koordinering må til for å sikre at tiltakene ikke overlapper hverandre.

Her vurderes det om Glad Mat sine tiltak kan forsterkes, effekten av tiltaket vurderes i løpet av de to første årene,

Tiltak 6 Permitterte og andre fagfolk som er «ute av sirkulasjon» inviteres inn i skolen som ressurspersoner. Administrasjonen er usikker på om det finnes mange permitterte, men tiltaket kan forsøkes. Tiltaket er enkelt å iverksette og kan også omfatte folk som har vært ute av jobb en stund. Grunnet lav arbeidsledighet er det spesielt viktig å sikre at aktuelle kandidater har rette kvaliteter før de inviteres inn i skolen.

Tiltak 7 og 8 Leveres av GladMat i henhold til søknad.

Også Norsk Hotellhøgskole ved UiS har tiltak som kan bidra i dette arbeidet. Det er søkt midler fra næringsseksjonen også til disse aktivitetene. Det vurderes om Glad Mat og hotellhøgskolens tiltak kan samkjøres

Tiltak 9 og 10 Det ses på om karrieresenter kan levere et tilbud her. Det har tidligere vært kjørt et kurs om alle yrkesfag, hvis det tilpasses dagens situasjon kan det være et tiltak som hjelper.

Karrieresenteret i fylkeskommunen har kjørt en kort versjon av «fagopplæringen kurs for kurs» i sine oppstartsår. Det vurderes om det kan igangsettes et slikt tilbud innenfor budsjettet. Et slikt kurs vil måtte ha alle utdanningsprogrammet i fokus. Seksjon for fag- og yrkesopplæring og næringsseksjonen oppfatter dette tilbudet som noe som enkelt kan igangsettes.

Tiltak 12 og 13 Vurdere om det kan igangsettes et tiltak som dekker behovet. Hvordan få lærere ut i bedriften og oppgradert fagfolk fra bransjen inn i skolen. Det er mange lærere som har vært i skolen i mange år. Butikker med ferskvareavdeling, kantiner, storkjøkkener, restauranter og andre bedrifter kan antageligvis ta imot folk som trenger en oppdatering, hospiteringsordning. Fra næringslivet må det kunne finnes kandidater som vil være med på dette. Kostnad er ukjent, men vil kunne estimeres.

Dialog er i gang om hotellhøgskolen kan igangsette faglige kurs som er kompetansegivende for både lærere og bransjens folk. Det er etablert ulike kurs på fagskolenivå som har liten søkning og med en relativt stor egenandel for den enkelte. Både lærebedrifter og skolene kan ha stor nytte av at gruppene deltar i felles opplæringstilbud. Utfordringen er muligens knytta til at mens lærere i stor grad vil etterspørre kompetansegivende kurs, er det underordnet for representanter for lærebedriftene.

Tiltak 15 Kan iverksettes ganske umiddelbart, vi må ansette lærling i kantine som fylkeskommunen har forutsatt at de kan dekke alle kompetansemålene i læreplanen. Her er muligens den største utfordringen å finne nok søkere til læreplass. Tiltaket må gjennomføres med en viss «musikalitet» og ikke innebære at kantine tar lærlinger fra andre virksomheter.

Det kan vurderes hvordan opplæringskontoret kan bidra til organisering av læretiden på en måte som gjør at lærlinger har en del av læretiden i fylkeskommunens

kantiner. At fylkeskommunen har lærlinger i synlige posisjoner, kan i seg selv virke motiverende.

Tiltak 18 Fagskolen må oppfattes som en karrierevei for restaurant- og de andre næringene. Utfordringen har delvis vært at det er utviklet flere skoletilbud som ikke har hatt søkere og tilbudet har ikke blitt videreført. Innen kokkefaget er forpleiningsleder et av tilbudene som fortsatt kjøres.

Norsk hotellhøgskole har tidligere hatt en diplomkokkutdanning som det nå er aktuelt å starte opp igjen. Hvis hotellhøgskolen skal tilby er kurs må det trolig tilpasses den nye virkeligheten og kanskje finne sin ramme i UH-sektoren. Hvis skolen klarer å finne en ramme på videreutdanning som passer flere av fagene, vil det trolig være et grunnlag som også kan tiltrekke seg ambisiøse elever som kommer fra hele matnæringen

Tiltak 19 er i gang under ledelse av Glad Mat og Norsk Hotellhøgskole. Aktiviteten i de ulike prosjektene vil bli fulgt opp og det tas sikte på å holde trykket oppe i flere år. Fylkeskommunens utfordring er selvfølgelig at mange bransjer opplever klager på har behov for økt rekrutteringen og at vi må sikre at det er nok fagfolk generelt i fylket.

Tiltak 20 Fokuserer på fylkeskommunens forsterkede ansvar for kompetanse og næringsutvikling. Dette arbeidet mener vi må løses under arbeidet med regional kompetanseplan. Flere deler av fylkeskommunen må engasjeres i dette arbeidet, noe som er på gang og dette møtet var et godt eksempel på.

Tiltak 21 må tas tak i for å sikre at opplæringskontoret kan ta tak i rollen sin og organisere alternative utdanningsløp for ulike grupperinger.

Tiltak 22 Yrkesopplæringsnemnda må involveres, og engasjere seg i satsingen.

I forhold til punkt 3 og 4

Innkjøpsreglene i offentlig sektor er strenge, men det er administrasjonens vurdering at det bør være mulig å få til dette gjennom gode og innovative innkjøpsprosesser, samt en økt bevisstgjøring i valg av mat og drikke til møter.

Både små og store aktører i privat sektor tillegger lokal produksjon en kvalitativ verdi ut fra over kommersielle vurderinger. Det burde dermed være fullt mulig å få til dette uten å komme i konflikt med innkjøpsregler, eksempelvis ved å ta konsumentpreferanser og/eller merkevarebygging inn i kvalitetsvurderingen. Innovative innkjøpsprosesser som verktøy kan være en godt egnet tilnærming her.

Spørsmål

Arkivreferanse: 2022/30819-1
Saksbehandler: Torunn Høyland
Avdeling: Utvalgssekretariat

Spørsmål til opplæringsutvalget 31.05.2022 - Mobbesaker

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
2/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget

Spørsmål fra Hayley Anita Henriksen, FrP

I hvor mange saker har fylkeskommunen fattet vedtak i tråd med opplæringslovens paragraf 9A i forbindelse med mobbesaker siden endringer i 9A trådte i kraft i 2017?

Hvor mange saker om mulig mobbing har fylkeskommunen mottatt varsel om i samme periode (siden endringene i 9A trådte i kraft i 2017)?

Har det vært tilfeller hvor den/de som mobber har måttet bytte skole, og i så fall hvor mange har gjort dette?

Spørsmål

Arkivreferanse: 2022/30824-1
Saksbehandler: Torunn Høyland
Avdeling: Utvalgssekretariat

Spørsmål til opplæringsutvalget 31.05.2022 - Fravær russetid

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
3/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget

Spørsmål fra Bjørn Sæstad, H

Høyt fravær blant avgangselevne

Viser til sak i NRK 04. mai 2022 (<https://www.nrk.no/vestfoldogtelemark/videregaende-skoler-melder-om-hoyt-fravaer-blant-russen-1.15948478>) Skoler i hele landet melder om høyt fravær blant russen, og rektorene peker på manglende fraværregel og avlyst eksamen som årsak. Dette gjelder også skoler i Rogaland.

Hvordan har fraværet på skolene i Rogaland vært blant avgangselevne og russen frem til nå?

I fylkestinget svarte fylkesordfører under spørsmål om avlyst eksamen at standpunktkarakterer skulle settes nærmere sommeren, og at opplæringen ville strekke seg lengre utover i dette semesteret. Har opplæringssjefen bekymringer rundt at høyt fravær og manglende opplæring frem mot sommeren kan gjøre at elever ikke består avgangsfag?

Hvordan vil Rogaland bruke erfaringene fra eventuelle høye fraværstall for å sørge for at fremtidige russekull/elevne er på skolen og får tilstrekkelig opplæring?

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2022/23118-1
Saksbehandler: Torunn Høyland
Avdeling: Utvalgssekretariat

Godkjenning av protokoll fra møte i opplæringsutvalget 22.03.2022

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
23/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget

Vedlegg:

1 22.03.2022 OU protokoll

Innstilling

Protokoll fra møte i opplæringsutvalget 22.03.2022 godkjennes.

Solveig Ege Tengesdal
leder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2022/29497-1
Saksbehandlere: Øystein Hennig, Kristin Dybdal Holthe
Avdeling: Seksjon for kvalitet, analyse og dimensjonering KAD

Status for skolebruksplanen 2021

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
29/2022	25.05.2022	Yrkesopplæringsnemnda
39/2022	30.05.2022	Ungdommens fylkesråd
57/2022	30.05.2022	Fylkesrådet for funksjonshemmede
24/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget
79/2022	14.06.2022	Fylkestinget

Sammendrag

De fleste rehabiliterings- og byggeprosjekt går som planlagt, i tråd med rulleringen av skolebruksplanen 2021. Den økonomiske rammen er justert for enkelte av prosjektene.

I februar vedtok fylkestinget å stanse arbeidet med å få godkjent utvidelsen av St. Olav vgs med 180 elevplasser. Det skyldtes usikkerhet knyttet til godkjenning av prosjektet, en kraftig kostnadsøkning og redusert behov for elevplasser innen studiespesialisering.

Når det gjelder Bergeland, Stavanger katedralskole avd. Kongsgård og SOTS, vedtok fylkestinget at fylkesdirektøren skulle utrede alternativer til rehabilitering av de tre byskolene i Stavanger. Dette arbeidet pågår nå for fullt.

Fylkesdirektørens innstilling

Skolebruksplanen – status pr. juni 2022 tas til orientering.

Inge Smith Dokken
fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen

fylkesopplæringssjef

Bakgrunn for saken

Elevtallsutviklingen er styrende for hvordan vi forvalter og organiserer skolene. Målet med skolebruksplanen er å sikre at vi har elevplasser til alle med rett på skoleplass, i bygg tilpasset skolenes pedagogiske behov. Skolebruksplanen har et langsiktig perspektiv og skal legge til rette for fleksible og robuste løsninger for de neste 15 årene. Den gir forutsigbarhet når det gjelder investeringer, hvilke bygningsmessige tiltak som skal gjennomføres og når det skal skje. Skolebruksplanen er de folkevalgtes styringsdokument for å sikre en økonomisk bærekraftig løsning innenfor de bygningsmessige og økonomiske rammene som er satt.

Skolebruksplanen legges fram årlig og behandles parallelt med kommende års budsjett og økonomiplan. I tillegg fremmer fylkesdirektøren en orienteringssak eller «løypemelding» til fylkestinget hvert år i juni.

Problemstilling

Med denne saken orienteres de folkevalgte om status for rehabilitering, byggeprosjekt og leieavtaler som er omtalt i rullering av skolebruksplanen 2021. Vi omtaler også andre vesentlige forhold som er endret etter at rullering av skolebruksplanen 2021 ble vedtatt i desember i fjor.

Saksopplysninger

Økt tilflytting til midtfylket betyr at behovet for elevplasser for skoleåret 2022/2023 er økt med ca. 65 plasser i forhold til det som tidligere er stipulert. Det er ikke registrert tilflytting til nordfylket utover det som er beskrevet i rullering av skolebruksplanen. I beskrivelsen av status pr. juni 2022 omtales skolene i hovedsak alfabetisk, slik også skolebruksplanen gjør.

For investeringer knyttet til skolebruksplanen, viser fylkesdirektøren til økonomiplan 2022-2025 som beskriver kostnader for de byggeprosjektene som er vedtatt.

Bergeland vgs

Arbeide med rehabilitering og maling av fasaden på det gamle bygget pågår og skal være ferdigstilt 3. kvartal 2022.

Bryne vgs

Time kommune har vedtatt å bygge to nye idrettshaller på skolens nabotomt. RFK planlegger å leie begge de nye hallene og avslutte leieforholdet i den gamle Timehallen. De nye hallene er planlagt å stå klar i løpet av skoleåret 2023/2024, men i skrivende stund er fremdriftsplanen til Time kommune usikker. Byggegroppen er ferdigstilt, men anbudene for selve bygget overstiger budsjettet kraftig og har fremkalt

usikkerhet. Fylkesdirektøren vil legge frem en sak til FT 14. juni vedr. økte leiekostnader som en direkte konsekvens av vesentlig høyere bygge-kostnader, for å sikre at idrettshallene kan bli realisert.

Det er inngått avtale om leie av lokaler i Hetlandsgata 8 for å møte det økte behovet innen voksenopplæring. Lokalene tas i bruk fra kommende skoleår.¹

Dalane vgs

Oppgraderinger er ferdigstilt. Det arbeides med en utviklingsplan. Areal- og funksjonsanalyse er utarbeidet av Norconsult, mens arkitektfirmaet DARK har sett på mulige hovedgrep for hvordan bygningsmassen kan utvides og moderniseres til et kompakt og ryddig undervisningsbygg.

Godalen vgs

Byggearbeidet er godt i gang. Opsjon for nytt kroppsøvingsareal innløses. Det vises til egen sak i FT der det ble bevilget ekstra midler grunnet leveringsproblemer og en generell prisstigning på byggematerialer som stål, betong og annet.²

Haugaland vgs

Arbeid med å skifte tak pågår. Planleggingen av de nye verkstedhallene og noe ombygging av eksisterende arealer er godt i gang og er planlagt ferdigstilt til skoleåret 2024/2025. Det vises til egen sak i FT der forprosjektet ble godkjent.³

Hetland vgs

Arbeidet går etter planen. Bygget skal stå klart til skoleåret 2023/2024.

Hollenderhaugen skolesenter og UngInvest (Nordfylket)

Det arbeides med å inngå leieavtale for nye lokaler. De nye lokalene skal renoveres og bygges ut, slik at blir klart til bruk fra skoleåret 2024/2025. Skolen vil med dette få moderne og store lokaler tilpasset driften. Det vises til FT-sak om leieforholdet.⁴

Jåttå vgs

Ved rullering av skolebruksplanen ble det satt av midler til utbedring av ventilasjonsanlegg som følge av HMS-krav. Dette arbeidet er ferdigstilt. Arbeid med lydskjerming av klasserom pågår.

Jåttå vgs bygg D (Hinna)

Bygg D er nå tatt i bruk som erstatningslokale for Godalen vgs (påbyggsklasser). I underetasjen har OT-veiledere flyttet inn. Fra skoleåret 2022/2023 vil bygget fylles opp av påbyggsklasser som er flyttet til Jåttå vgs fra andres skoler. Også påbyggsklasser tilhørende Godalen vil være plassert her skoleåret 2022/2023.

¹ [PS 18/2022: Leie lokaler for Bryne videregående skule - Økt behov for kapasitet til voksenopplæring](#)

² [PS 38/2022: Prosjekt 037010 Godalen vgs. - Rehab. og nybygg økt kapasitet - Status økonomi etter innhenting av anbud](#)

³ [PS 37/2022: Haugaland vgs. - Nye verkstedhaller - Fullmakt til å inngå kontrakt for prosjekter over kr 50 mill.](#)

⁴ [PS 36/2022: Nytt leieforhold - Hollenderhaugen skolesenter](#)

Bygningsdel C på Hinna er ikke rehabilitert.

Karmsund vgs – Fagskolen Rogaland avd. Haugesund

På kort sikt vil Fagskolen Rogaland avd. Haugesund disponere en brakkerigg i tillegg til dagens arealer. Fasadearbeider på bygg H ferdigstilles. For voksenopplæringen, som ligger under Karmsund vgs, arbeides det med leie av lokaler i Haugesund sentrum.

På lengre sikt arbeider fylkesdirektøren med en ombygging, utbygging og effektivisering av bygningsmassen på dagens lokasjon.

Sandnes vgs

Arbeidet med å legge til rette for en ny parallell innen idrettsfag i leide lokaler i Østerhus Arena går som planlagt, og vil stå klart til kommende skoleår.

I forbindelse med innstallering av heis (UU), vil overflateelementer i inngangspartiet bli skiftet ut.

Skeisvang vgs

Plan for renovering og nybygg er at skolen skal stå ferdig til skoleåret 2026/2027.

Forprosjekt blir lagt fram til politisk behandling rundt årsskiftet 2022/2023.

Fylkesdirektøren har vært i dialog med Haugesund kommune om forenklet reguleringsplan.

Sola vgs

Oppgradering av teknisk anlegg i det gamle bygget er i gang. Det er også satt i gang noe oppgradering av arealer, slik at skolen kan ta imot en ny parallell innen utdanningsprogrammet teknologi- og industrifag (TIF) fra kommende skoleår.

Fylkesdirektøren er fortsatt i dialog med Sola kommune for å oppdatere leieavtaler for Åsenhallene.

SOTS og Fagskolen Rogaland

Avtalen med GMC AS om å leie lokaler i Byfjordparken 17 er utvidet med en tredje etasje fra høsten 2022.⁵ Tilleggsarealet er på ca. 1380 m² i byggets 7. etasje, og består av student- og elevplasser, samt arbeidsrom. I tillegg til å løse kapasitetsproblemet for fagskole og voksenopplæring, åpner utvidelsen av avtalen opp for sambruk av andre rom og funksjoner, slik at arealene totalt sett fremstår effektive.

Brakkene på pynten er planlagt sanert i løpet av 3. kvartal 2023.

St. Olav vgs

Utfordringene knyttet til utbygging av St. Olav ble i løpet av høsten 2021 så store at gjennomføringen av prosjektet var truet. Strengt vernebestemmelser for enkelte bygninger i prosjektet representerte den største utfordringen, i tillegg til betydelig

⁵ [FT-sak 17/22](#) Leie lokaler for SOTS - Økt behov for kapasitet til voksenopplæring og fagskole

høyere kostnadsanslag. Oppdatert statistikk viste i tillegg at behovet for nye elevplasser innen utdanningsprogrammet studiespesialisering var sterkt redusert. Det førte til at fylkestinget vedtok å legge bort arbeidet med å få godkjent St. Olav-prosjektet og utvidelsen av skolen med 180 elevplasser. Det midlertidige behovet for flere elevplasser løses med å fylle opp ledige plasser på øvrige skoler og eventuelt leie i et bygg i tilknytning til St. Olav for en begrenset periode. Videre vedtok fylkestinget at en rehabiliteringsplan med kalkyler legges fram sommeren 2022.⁶ Arbeidet med registrering og vurdering av teknisk kvalitet av flere bygg, samt klimaregnskap for eventuelt å beholde eksisterende betongbygg er i gang. Det utarbeides nye planløsninger og det vil være nye runder med planmyndigheter, sivilforsvar og skolens brukergrupper frem mot sommerferien. Fylkesdirektøren vil legge frem en rehabiliteringsplan med kalkyler i oktober. Kostnader og forslag til fremdrift og prioritering vil bli innarbeidet i kommende økonomiplan for 2023-2026.

Stavanger katedralskole

For å dekke behov for kantine, inngås avtale med Camar Eiendom om leie av deler av Norges Bank-bygget.

Strand vgs

Renovering og utbygging av skolen skal stå ferdig til skoleåret 2025/2026. Areal- og funksjonsanalysen som ble utarbeidet av Norconsult ligger til grunn for arbeidet som nå pågår. Ny rom- og funksjonsplan er planlagt lagt frem til politisk behandling høsten 2022. I prosjektet inngår også ny idrettshall. Denne vil settes opp i samarbeid med Strand kommune.

Vågen vgs

Kledningen på kokongen skiftes ut og skal være ferdig i løpet av 2022.

Øksnevad vgs

Skolen har satt i gang et arbeid med å utrede tilbudet innen landbruksfag i Rogaland, muligheten for etablering av en agronomutdanning for voksne, fagbrev innen landbruk og eventuelt et fagskoletilbud, i tråd med fylkestingets vedtak⁷ Skolen vil også avklare behovet for skogfaglig kompetanse i Rogaland.

Rapporten fra dette arbeidet vil, sammen med Norconsults areal- og funksjonsanalyse, ligge til grunn for prosjekteringen av rehabilitering og utvidelse av skolen. Prosjekteringen vil starte opp i løpet av høsten 2022. Arbeidet skal være ferdig til skoleåret 2026/2027.

Ølen vgs

Innvendige arbeider ferdigstilles i løpet av 2022, mens utvendige arbeider planlegges ferdigstilt 1. halvår 2023.

⁶ FT-sak 24/2022 [Utfordringer med planlagt utbygging av St. Olav og mulige løsninger](#)

⁷ PS 147/2021: [Rullering av skolebruksplanen 2021 - protokoll](#)

Åkrehamn vgs

Prosjektet ferdigstilles sommeren 2022. Noen nye tiltak er tatt inn i prosjektet. Det er behov for ytterligere arbeid ved skolen, men prosjektmidlene er nå brukt opp.

Alternativer til rehabilitering av byskoler i Stavanger

Stavanger katedralskole, avd. Kongsgård, Bergeland og SOTS er alle gamle, trangbodde og modne for rehabilitering. Samtlige skoler må leie tilleggsareal for å dekke plassbehovet. Fylkestinget vedtok i FT-sak 24/2022. Utfordringer med planlagt utbygging av St. Olav og mulige løsninger, at fylkesdirektøren skulle utrede alternativer til rehabilitering av de tre byskolene i Stavanger.⁸

Basert på erfaringene fra St. Olav-prosjektet vil fylkesrådmannen utrede alternativer til rehabilitering av byskoler i Stavanger i en ny sak som fremmes sommeren 2022, med mål om å sikre nok plasser til videregående opplæring, voksenopplæring og fagskole.

I den forbindelse ble det opprettet en politisk referansegruppe bestående av en folkevalgt fra hvert parti som vil følge arbeidet. Det er gjennomført to møter mellom den politiske referansegruppen og administrasjonen så langt, og to nye møter er planlagt høsten 2022.

Utredningsarbeidet er omfattende og komplekst. Det handler om å peke ut en langsiktig utviklingsretning som omfatter tre skoler og tre ulike skoleslag som må ses i sammenheng med skoler og tilbud i midtfylket ellers. Fylkesdirektøren tar sikte på å legge fram sak om alternativer til rehabilitering av byskoler i Stavanger høsten 2022.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren gir i saken en kort beskrivelse av pågående prosjekter. De fleste prosjektene drives fram etter planen.

I rullering av skolebruksplanen 2022 som legges fram til høsten, vil pågående og nye prosjekt bli grundig omtalt.

Konklusjon

Skolebruksplanen 2021 – statusrapport pr. juni 2022 tas til orientering.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

⁸ [FT-sak 24/2022 Utfordringer med planlagt utbygging av St. Olav og mulige løsninger](#)

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2022/29516-1
Saksbehandler: Joar Loland
Avdeling: Opplæringsavdelingen

Saldering av opplæringsbudsjettet

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
20/2022	25.05.2022	Yrkesopplæringsnemnda
40/2022	30.05.2022	Ungdommens fylkesråd
55/2022	30.05.2022	Fylkesrådet for funksjonshemmede
25/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget

Sammendrag

Fylkestinget vedtok i sak om økonomiplan 2022-25 et ytterligere salderingskrav på opplæringsbudsjettet på 15 – 20 – 30 – 45 mill kr i perioden. I saken gjøres det rede for tidligere vedtatt salderingsplan, samt handlingsrom og forslag til ny salderingsplan.

Saldering brukes her som samlebetegnelse for finansielle tilpasninger, sparetiltak, rene kutt, effektivisering samt bruk av øremerkede midler knyttet til fullføringsreformen som erstatning for bruken av frie midler.

Fylkesdirektørens innstilling

1. Saken tas til orientering
2. Konkrete forslag til sparetiltak tas stilling til i behandling av årsbudsjett 2023 – økonomiplan 2023-26.

Eiliv Fougner Janssen
fylkesopplæringssjef

Joar Loland
rådgiver

Bakgrunn for saken

I sak 131/2019: Økonomiplan 2020-2023 – årsbudsjett 2020 vedtok fylkestinget en 4-årig salderingsplan for opplæring. Planen er deretter revidert i to påfølgende årsbudsjett, både for 2021 og 2022, og ser nå slik ut:

Salderingsplan 1 (2020-23)	2022	2023	2024	2025
En innføringsklasse legges ned	1,40	1,40	1,40	1,40
Yrkesfag, slå sammen grupper i 2 timer i fellesfag	2,30	2,30	2,30	2,30
Studieforberedende, reduksjon i antall kontaktlærertillegg	2,80	2,80	2,80	2,80
Tiltak i 0-visjonen	2,40	2,40	2,40	2,40
Stillingsreduksjon i opplæringsavdelingen	2,00	2,00	2,00	2,00
Realfagsmidlene	2,00	2,00	2,00	2,00
Vikar fra første time	3,70	4,15	4,15	4,15
Justert årsrammen for kontaktlærertillegg (i tråd med avtaleverket)	7,50	7,50	7,50	7,50
MDD, redusert ressurs til delingstimer	0,75	1,50	1,50	1,50
Spesialundervisning (egen politisk sak)	4,00	10,00	10,00	10,00
Fagnettverk	0,50	0,75	0,75	0,75
Økt elevtall i klasser i vg1 og vg2 HO	3,05	6,20	6,20	6,20
Reduksjon renholdsressurs ihht reviderte renholdsplaner	1,25	3,00	3,00	3,00
Reduksjon merkantil ressurs	1,25	3,00	3,00	3,00
SUM	34,90	49,00	49,00	49,00

Problemstilling

I sak 124/2022: Økonomiplan 2022-2025 – årsbudsjett 2022 vedtok fylkestinget en ny salderingsplan:

Tall i mill. kroner	2022	2023	2024	2025
Opplæring	15,0	20,0	30,0	45,0
Tannhelse	0,0	5,0	5,0	5,0
Fylkesveger	5,0	5,0	5,0	5,0
Kollektivtransport	10,0	10,0	15,0	15,0
Sum, nye sparetiltak	30,0	40,0	60,0	75,0

Denne saken handler om handlingsrom og vurdering av aktuelle områder for innsparing (salderingsplan 2) for videregående opplæring og fagskole for perioden 2023-25.

Saksopplysninger

Fylkesdirektøren har kartlagt aktuelle områder for nye sparetiltak, og kategorisert de i 6 hovedområder

1. Tilbudsstrukturen

- a. Øke klassestørrelsen i lette yrkesfag fra 15 til 17 elever. Dette er et av tiltakene i salderingsplan 1. Kan utvides til flere HO (helse- og oppvekstfag) klasser, begge trinn, og til flere utdanningsprogram (salg – service og reiseliv, informasjonsteknologi og medieproduksjon).
- b. Mange elever tar HO (Vg1 og Vg2) + påbygg. En modell der dette slås sammen til et treårig løp prøves nå ut på Bergeland vgs. Et slikt løp med 30-elevers klasser i fellesfag vil kreve færre timer. Dette kan også være aktuell på andre utdanningsprogram som «lekker» til påbygg.
- c. Elevtallet vokser med 1600 elever i løpet av 5 år (hele salderingsperioden). En bevisst strategi der det ikke opprettes flere plasser i dyre utdanningsprogram vil gi en besparelse med dagens inntektssystem. Yrkesfaglige utdanningsprogram der vi mangler lærlinger må nok skjermes.
- d. Rogaland fylkeskommune har 4 paralleller på musikk. Reduksjon med en parallell der det i stedet tilbys studiespesialiserende program vil gi en besparelse.
- e. Halve klasser på linjer med få søkere koster nesten like mye som hele klasser. Halve klasser er et viktig tiltak for å opprettholde et godt tilbud i distriktene. Bruken av halve klasser er allerede redusert inneværende skoleår. En ytterligere reduksjon vil gi økt besparelse.
- f. I naturbruk er det 12 elever i klassene. Dette har sikkerhetsmessige samt historiske årsaker. Det finnes i dag ingen nasjonale føringer for antall elever i klassene. En økning til 15 elever i alle klasser i naturbruk ville gi en besparelse. Må utredes bla med tanke på sikkerhet.

2. Skolebudsjettene

- a. Skolene har de to siste åra hatt betydelige overskudd på drift. En del av overskuddet kan nok tilskrives redusert aktivitet i Korona perioden. Fylkestinget styrket handlingsrommet til skolene med 4.4 mill. for 2022, økende til 10 mill i 2025. Behovet for denne økningen bør vurderes.
- b. Ung Invest sør/nord har driftsbudsjett på ca 10 mill. Flere foreslåtte tiltak i fullføringsreformen peker mot målgruppa for sentrene. Blir disse finansiert via statsbudsjettet og økte frie inntekter, kan vi kutte i dagens bruk av egne frie midler. Dette må vurderes når det gis tydeligere signaler om finansiering av fullføringsreformen. I tillegg må det stadig overvåkes om måloppnåelsen i tiltaket forsvarer ressursbruken.
- c. De videregående skolene har et sett av objektive kriterier i budsjettmodellen. Vi har ikke tilsvarende kriterier for de to skolesentrene (Møllehagen, Hollenderhaugen). Fylkesdirektøren vil bruke 2022 til å utrede en ny budsjettmodell for skolesentrene, og vurdere redusert ressursbruk.

3. Fagskolen

- a. Fagskolen er finansiert via et øremerket tilskudd som fordeles til alle fagskoler i fylket. I tillegg tildeler RFK egen fagskole ca 7 mill. Dette ble redusert i 2022 med 5 mill. Fylkesdirektøren mener dette bør vurderes å være et varig kutt, og at driften må baseres på den statlige rammen til fagskole.
- b. Fagskolen er samlokalisert med vgs og voksenopplæring på Sots. Høsten 2023 flytter vgs delen til Godalen vgs. Det gir en stordriftsfordel og samlet en ressursbesparelse.

4. Spesialundervisning

Rogaland fylkeskommune bruker ca 35 mill over snittet av fylkeskommunene til denne elevgruppa. Fylkesdirektøren har satt i gang et utredningsarbeid med tanke på organisering og ressursbruk på dette området. Resultatet av arbeidet legges fram i egen sak.

5. Ikke lovpålagte oppgaver

- a. International Baacalaureate (IB) drives med 2 paralleller på St. Olav vgs og 1 på Vardafjell vgs. Flere private skoler i Stavanger tilbyr også IB. Det kan være realistisk å vurdere å redusere en parallell og tilby elevene studiespesialiserende utdanningsprogram.
- b. Ungt entreprenørskap (UE) har totalt et budsjett på ca 3.5 mill der den fylkeskommunale støtten til driften er på ca 2 mill. I tillegg fordeles ca 1.5 mill til tiltak på skolene (veikart for entreprenørskap). Det bør vurderes om tilskuddet til prosjekter på skolene kan kuttes.
- c. Ressurser til 0-visjonen mot frafall er på 16 mill der 10 mill går til drift av Ung Invest, nevnt tidligere. De siste 6 mill går delvis til å finansiere stillinger, og dels til direkte tiltaksmidler på skolene. De kan vurderes kuttet da det forventes at dette finansieres med aktivitetsfremmende øremerkede tilskudd, seinere økte frie midler til fullføringsreformen.
- d. Ressurser til sommerskolen kan vurderes kuttet da det forventes at dette finansieres med tiltaksmidler/ midler til fullføringsreformen
- e. Nettskolen finansieres dels av skolene som bruker den til egne elever, og dels av egen støtte på ca 3 mill. På sikt bør tilbudet finansieres av skolene som «eier» elevene.
- f. Fylkeskommunen har et fellestilbud i fremmedspråk Vg3 i spansk, fransk og tysk på nivå 3. Dette er et viktig tilbud til språkelever, men kan finansieres av skolen eleven går på. I tillegg tilbys arabisk, latin og kinesisk for elever på 2 skoler.
- g. Skolene kan søke om støtte for å sende elevdelegasjoner til land der skolen har støtteprosjekt. Slik støtte har blitt enda viktigere etter innskjerpede rutiner for gratisprinsippet.
- h. Ressursen til internasjonalisering brukes til støtte og søkerhjelp til internasjonale prosjekter, samt til å ta imot delegasjoner fra andre land.
- i. Skoleskipet Gann er et privatskoletilbud for elever fra hele landet. Alle privatskoler finansieres via statsbudsjettet ved direkte trekk i rammen til

hjemfylket til eleven. På skoler som Gann som tar inn elever fra hele landet, kan ekstrastøtte ses på som subsidiering av andre fylkeskommuner.

- j. MOR (Motivasjon, opplæring, rettleiing) drives av Strand og Sauda vgs for å gi et bedre tilbud om videregående opplæring til befolkningen i distrikta.
- k. Tilskudd til minoritetsspråklige elever fordeles skolene til økt språkstøtte for at elever med manglende norskkunnskap skal kunne delta i ordinær opplæring.
- l. Tilskudd til forsker og topplinjer var viktig for oppstart av disse linjene. Etter hvert har flere skoler slike tilbud uten å få tilskudd. Det bør vurderes om skolene kan drive slike tilbud innenfor eget budsjett. Eventuelt kan tilskuddet reduseres til kun å dekke utgifter til ekstra opplæring som gis i tillegg til de ordinære fagene.

6. Fagopplæring

- a. Ca 1/3 av alle lærekontrakter er for voksne med læretilskudd 2. Noen av disse har allerede fagbrev fra før. Det er utfordrende å beregne hvor mange det gjelder. Talla i tabellen under er derfor forsiktig anslag. Denne retten vil alle få når fullføringsreformen innføres, og da vil økte utgifter måtte finansieres av økte frie inntekter. Dette kan frigjøre midler.
- b. Fylkeskommunen bruker ressurser på 3 regionskontakter som hjelper elever som har utfordring med å få læreplass. Det er varslet at fylkeskommunen får øremerkede midler til å finansiere og utvide dette tilbudet. Da kan bruken av frie midler reduseres.

Fylkesdirektøren har regnet på mulighetene for innsparing. De mest konkrete sparetiltakene omtalt over gir følgende potensial:

Spor		Beskrivelse	Sparepotensiale		
			2023	2024	2025
1	a	Øke klassestørrelsen i lette yrkesfag	0,50	1,50	2,00
	b	YF + påbygg over 3 år	0,40	1,30	2,20
	c	Ta elevtallsøkningen i lavkost utdprogram	1,00	2,00	3,60
	d	Redusere tilbudet i MDD	1,20	4,30	7,00
	e	Redusert bruk av halve klasser	0,40	1,30	2,20
	f	Øke elevtall i naturbruksklasser fra 12-15	0,50	1,50	3,00
2	a	Skolenes ramme til drift	7,50	7,50	10,00
	b	Ung Invest	0,00	4,00	10,00
	c	Skolesentrene	1,00	2,00	3,00
3	a	Fagskolen	6,00	6,00	6,00
	b	sots - vgs	1,00	2,00	2,00
4		Spesialundervisning	10,00	20,00	35,00
5	a	IB	0,70	2,20	3,10
	b	UE	0,40	1,00	1,50

Spor		Beskrivelse	Sparepotensiale		
			2023	2024	2025
	c	0-visjonen	1,50	3,00	6,00
	d	Sommerskolen	1,00	2,30	2,30
	e	Nettskolen	1,00	2,00	3,00
	f	Fremmedspråk 3, arabisk, latin, kinesisk	1,00	2,20	2,20
	g	Humanitære prosjekter	0,50	0,50	0,50
	h	Internasjonalisering	0,20	0,20	0,20
	i	Skoleskipet Gann	0,60	1,25	1,25
	j	MOR	0,50	0,50	0,50
	k	Tilskudd til minoritetsspråklige elever	2,00	4,00	4,00
	l	Forsker og topplinjer	1,50	3,20	3,20
6	b	Fagbrev nr 2 og over	1,50	2,00	3,00
		Regionskontakter	2,50	2,50	2,50
		SUM	44,40	80,25	119,25

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren vurderer det slik at det mest aktuelle områdene for rene kutt eller alternativ finansiering er:

- YF + påbygg over 3 år samt ta elevtallsøkningen i lavkost utdanningsprogram
- Redusert driftsramme til skolene og skolesentrene, samt videreføre årets kutt i støtte til fagskolen
- Redusere bruken av frie midler til sommerskolen og 0-visjonen med forventning om at disse finansieres i fullføringsreformen
- Redusere ressursbruk til fremmedspråk og forsker- og topplinjer. Disse må finansieres av skolenes egne budsjett.
- Avslutte tilskuddet til skoleskipet Gann
- Redusere bruken av frie midler til fagbrev nr 2 og regionskontakter da disse tiltakene forutsettes finansiert av øremerkede midler
- Generelt, lavere anvendelse av økte frie inntekter når fullføringsreformen iverksettes og trer i kraft

Konkrete sparetiltak vil fylkesdirektøren komme tilbake til i sak om økonomiplan 2023-26 - årsbudsjett 2023. I første omgang vil det få konsekvenser for tilrådinger for rammeområdet i juni.

Fylkesdirektøren har etablert ei referansegruppe med tillitsvalgte og rektorer for å gi innspill underveis i arbeidet. Saken er også drøftet i møte med fylkeshovedtillitsvalgte 19.5.22.

Forslagene i salderingsplan 2 må sees i sammenheng med salderingsplan 1. Både overlapper de hverandre i årene 2022-23, samt at virkningen av 6 års sammenhengende kutt kan gi en utilsiktet negativ effekt på motivasjon og prioritering av videregående opplæring, og dermed redusere antall fullført og bestått.

Konklusjon

Fylkesdirektøren har kartlagt mulige salderingsområder og tilkjennegitt en vurdering av de mest aktuelle områdene. Målet er å skape et engasjement for saken fram mot det videre budsjettarbeidet.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2022/30456-1
Saksbehandler: Mattias Godeseth
Avdeling: Seksjon for opplæring i skole OPS

Praktisering av faget Yrkesfaglig fordypning i Rogaland

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
22/2022	25.05.2022	Yrkesopplæringsnemnda
26/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget

Vedlegg:

1 Foeringer_YFF (5)

Sammendrag

Opplæringsutvalget har bedt om en sak om skolefaget Yrkesfaglig fordypning (YFF)

Yrkesfaglig fordypning (YFF) ses på som et nøkkelfag i yrkesfaglig videregående opplæring i Rogaland. Faget gir elevene i videregående skole mulighet til å få opplæring i bedrift, og er ofte elevenes første kontakt med arbeidslivet. Gjennom opplæring i faget i bedrift får mange elever tilbud om en læreplass.

De videregående skolene i Rogaland har per i dag et særlig fokus på YFF i og med at det har kommet et krav om nye lokale læreplaner fra skoleåret 2021/2022. Dette som følge av Fagfornyelsen.

De videregående skolene arbeider med YFF i tråd med føringer fra Utdanningsdirektoratet og de fylkeskommunale føringene i skrivet, «føringer for faget YFF». For å lykkes med faget er skolene avhengige av et godt samarbeid med lærebedrifter. Det primære forumet for kompetanseutvikling på tvers av videregående skoler, lærebedrifter og prøvenemnder er Helhetlig fag- og yrkesopplæring (HFY). I dette forumet har kvalitet i YFF en sentral rolle.

Resultatene i Lærlingundersøkelsen viser at arbeidet med å videreutvikle praksisen i YFF i Rogaland er viktig.

Fylkesdirektørens innstilling

Saken tas til orientering.

Eiliv Fougner Janssen
fylkesopplæringssjef

Randi Hummervoll
seksjonssjef

Bakgrunn for saken

I Opplæringsutvalgets behandling av sak 7/2022 - Oppfølging av lærlinger og lære kandidater i overgangen mellom skole og læretid - ble det bedt om følgende sak: Opplæringsutvalget ønsker en egen sak knyttet til yrkesfaglig fordypning.

Problemstilling

Fylkesdirektøren legger i denne saken frem en beskrivelse av faget, hvilke føringer som ligger til grunn for praktiseringen av faget i Rogaland, og hvordan det arbeides med å videreutvikle faget.

Saksopplysninger

Utdanningsdirektoratets føringer for Yrkesfaglig fordypning

Yrkesfaglig fordypning (YFF) skal gi elevene mulighet til å prøve ut ett eller flere aktuelle lærefag, og bidra til å introdusere elevene for arbeidslivet. De skal få erfare realistiske arbeidssituasjoner, og få mulighet til å fordype seg i kompetansemål fra læreplanene på Vg3-nivå. Ved dette skal YFF gi elevene et godt grunnlag for å velge lærefag og en mulighet for å knytte kontakt med mulige lærebedrifter.

YFF skal gi regionalt og lokalt arbeidsliv mulighet til å definere innholdet i opplæringen i tråd med lokale kompetansebehov basert på læreplaner for aktuelle fag.

Utdanningsdirektoratet legger til grunn at skole og bedrift samarbeider om å utarbeide en lokal læreplan med vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse for hvert av utdanningsprogrammene.

Lærlingundersøkelsen

I Lærlingundersøkelsen 2021 ble lærlingene spurt om YFF. På spørsmålet "YFF ga meg viktig kjennskap til arbeidslivet" skårer Rogaland noe under gjennomsnittet for landet: 3,9 mot 4,0 for hele landet. Tre fylkeskommunale skoler i Rogaland skårer over landsgjennomsnittet, tre på gjennomsnittet og åtte under gjennomsnittet.¹

På spørsmålet om lærlingen har vært utplassert i praksis svarer 16,8% at de ikke har vært utplassert i det hele tatt. Dette er noe høyere enn landsgjennomsnittet på 15,7%. Rogaland har også en lavere andel utplasserte på Vg1 sammenlignet med resten av landet: 3,5% mot 4,7%.²

Fylkesdirektørens vurdering er at disse tallene viser hvor viktig det er å ha fokus på det arbeidet som gjøres i utviklingen av YFF i tiden fremover.

¹ Tall fra analyseverktøyet Hjernen & Hjertet

² [Utdanningsdirektoratet 2022](#)

Praktisering av YFF i Rogaland

YFF ses på som et nøkkelfag i yrkesfaglig opplæring i Rogaland. YFF er ofte den første kontakten som elevene har med arbeidslivet, og det er gjennom opplæring i faget i bedrift at mange elever får tilbud om en læreplass.

Det har vært ulik praksis i faget i de videregående skolene. For at opplæringen skal bli mer lik og arbeidslivet skal oppleve helhet i faget når de tar imot elever er det laget et føringsskriv – føringer for faget YFF (se vedlegg).

I dokumentet løftes det bl.a. frem at det er den enkelte skole sitt ansvar å organisere, periodisere og gi innhold i faget. Videre skal det utarbeides lokale læreplaner basert på de nasjonale kompetansemålene på hver skole, og det skal framgå av den lokale læreplanen hvilke nasjonale kompetansemål som ligger til grunn for opplæringen. Skolene skal sikre at det blir gitt en vurdering av måloppnåelse, der elevene skal vurderes i forhold til kompetansemål fra Vg3-læreplanen.

Organisering og periodisering

I fylkeskommunens retningslinjer står det at elever i Vg1 som hovedregel har YFF på skolen, mens Vg2-elever som hovedregel får opplæringen i bedrift. Det er imidlertid store lokale variasjoner når det gjelder organisering av faget, bl.a. på grunnlag fagenes egenart og ønsker fra lokalt arbeidsliv.

Faget har en ramme på 168 klokke timer på Vg1, og 253 klokke timer på Vg2. En arbeidsdag i YFF regnes som 7,5 klokke timer når eleven har opplæring i bedrift.

Samarbeid mellom skole og bedrift

Opplæringen ivaretas i samarbeid mellom faglærer og instruktør når elevene får opplæring i bedrift. Det er imidlertid faglærer som har ansvaret for at elevene får veiledningsmøte i bedrift. Faglærer har også ansvaret for vurdering i faget gjennom å innhente faglige tilbakemeldinger og vurderinger fra bedriften. Denne informasjonen utgjør en del av grunnlaget for sluttvurdering i faget. Instruktøren i bedrift har dermed en viktig rolle når det gjelder å kommunisere elevens ferdigheter og kompetanse til skolen/faglærer.

I Fagfornyelsen har læreplanene en del som kalles "Om faget". Her finner vi fagets kjerneelementer, som beskriver det elevene må lære for å kunne mestre å anvende faget. Fagets kjerneelementer er derfor førende for innholdet i YFF. Skolen har et ansvar for faglig relevans når elevene får opplæring i faget på skolen. Opplæringen må i disse tilfellene samsvare med oppgaver som en fagarbeider blir satt til å løse i sin arbeidshverdag. Tiden på skolen kan også brukes for å forberede valg av programområde i Vg2.

I Fullføringsreformen (Meld. St. 21 2020–2021)³ legges det tydelige føringer om samarbeid mellom skole og andre aktører i fag- og yrkesopplæringen, og fylkesdirektøren ser derfor arbeidet med YFF i tett sammenheng med innføringen av Fullføringsreformen.

³ [Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden](#)

YFF og karriereveiledning

YFF bør ses på som en del av skolens karriereveiledningstilbud, hvor hele personalet har et delt ansvar for karriereveiledningen. Mye av veiledningen skjer gjennom elevens programfagslærere. Det er derfor viktig at yrkesfaglærerne bruker fylkeskommunens hospiteringsordning for å holde seg faglig oppdatert, og orientert om mulighetene innenfor de forskjellige fagområdene i utdanningsprogrammet.

Fylkesdirektøren legger til grunn at programfagslærer veileder og støtter elevens valg i YFF, og senere i valg av programområde og sluttkompetanse (f.eks. fag- eller svennebrev) i samarbeid med yrkes- og karriereveileder. Det er viktig at eleven får et ansvar for å delta aktivt i denne prosessen. Denne forventningen er i tråd med fylkeskommunens satsingsområde om en aktiv elev- og lærlingerolle. Målsetningen er at erfaringene eleven får i YFF legger til rette for et mer bevisst karrierevalg.

YFF og Helhetlig fag- og yrkesopplæring (HFY)

Fylkeskommunen jobber med å igangsette tiltak for å utvikle gode og attraktive opplæringstilbud, slik at alle elever som begynner en yrkesfaglig opplæring fullfører og består. I tråd med dette er det sentralt at eleven opplever tett samarbeid mellom skole og bedrift om oppfølging av eleven, under tiden hvor eleven får opplæring i bedrift. Det primære forumet for å utvikle dette samarbeidet er Helhetlig fag- og yrkesopplæring (HFY).

HFY har eksistert siden 2007 og er Rogaland fylkeskommunes arena for dialog, kompetanseutvikling, felles forståelse og felles ansvar for et helhetlig yrkesfaglig opplæringsløp. HFY skal medvirke til å gi elever og lærlinger økt læringsutbytte gjennom et forsterket samarbeid mellom skole og bedrift. Aktører som blir invitert til møter i HFY er for eksempel ledere for lærebedrifter, opplæringskontor, faglige ledere og instruktører som gir opplæring i bedrift, rektorer, avdelingsledere og lærere i videregående skole.

Arbeidet i HFY finansieres via Tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæringen. Målene for tilskuddsordningen er fastsatt i forskrift⁴:

- Styrket kompetanse i skoler og lærebedrifter ut fra lokale behov.
- Langsiktig og styrket samarbeid mellom skole og arbeidsliv.
- Gjensidig kompetanseutvikling ved utveksling av kunnskap og erfaring mellom aktørene i fag- og yrkesopplæringen.

For å styrke skolenes muligheter til å utarbeide gode lokale YFF-læreplaner og vurderingskriterier i samarbeid med lokalt arbeidsliv, tildeler Seksjon for opplæring i skole midler til dette arbeidet. Det er på forhånd definert en økonomisk ramme per utdanningsprogram, basert på antall elever i de forskjellige regionene (Nordfylket, Ryfylke, Sørfylket). Denne rammen vises på nettsiden «Kompetanseutvikling innen yrkesfag».⁵

⁴ [Retningslinjer for tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæringen](#)

⁵ [RFKs informasjonsside for etterutdanning og kompetanseutvikling innen yrkesfag](#)

Midlene i ordningen gjør at skoler og opplæringskontor kan frikjøpe personale i lærebedrifter, slik at de kan delta i utformingen av gode lokale læreplaner. Det er per dags dato igangsatt tiltak som omhandler YFF på syv av ti utdanningsprogram.

Øvrige områder det arbeides med i HFY er samarbeid om vurdering av fagkompetanse, og forbedring av overgangen mellom opplæring i skole og opplæring i bedrift.

Fylkesdirektørens vurderinger og konklusjon

De videregående skolene i Rogaland arbeider med YFF i tråd med Utdanningsdirektoratets og fylkesdirektørens føringer for faget. Fagfornyelsen medfører krav om nye lokale læreplaner fra skoleåret 2021/2022, og derfor har skolene et særlig fokus på faget per i dag. Resultatene av Lærlingundersøkelsen viser at fylkesdirektøren må fortsette satsingen på YFF.

Fylkesdirektøren vurderer at YFF spiller en sentral rolle i yrkesfaglig opplæring, og Opplæringsavdelingen møter et stort engasjement fra lokale bedrifter i utviklingen av nye lokale læreplaner og vurderingskriterier. Mulighetene som HFY gir, gjennom frikjøp av personale i lærebedrift og i prøvenemnd, vil spille en sentral rolle for videre arbeid med YFF.

Faget knytter skole og lærebedrifter tettere sammen, og gir elevene nødvendige erfaringer for å kunne velge sluttkompetanse i tråd med egne interesser og evner. Faget gir elevene mulighet til å møte arbeidslivet mens de går i videregående skole, og vil gjøre dem yrkesforberedt dersom de møter relevante og yrkesrettede oppgaver under opplæringen i YFF.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2022/21440-1
Saksbehandler: Hilde Blesvik
Avdeling: Seksjon for opplæring i skole OPS

Om utvidelse av UngInvest og løypemelding for 2022

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
31/2022	25.05.2022	Yrkesopplæringsnemnda
41/2022	30.05.2022	Ungdommens fylkesråd
59/2022	30.05.2022	Fylkesrådet for funksjonshemmede
27/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget

Sammendrag

Fylkesrådmannen gir i denne saken en løypemelding om driften av UngInvest Stavanger og UngInvest Haugaland. Her vises det til resultater og sentrene foreslås satt i ordinær drift ved prosjektperiodens slutt.

Saken inneholder også en drøfting av muligheter for opprettelse av nye UngInvest sentre i Ryfylke og Dalane og sentrene i Rogalands sin tilknytning til UngInvest Viken.

Fylkesdirektørens innstilling

- Løypemeldingen tas til orientering.
- UngInvest (begge sentrene) er nå etter tre års prøveperiode i ordinær drift
- Utvidelse av UngInvest med flere sentre er ikke aktuelt på det nåværende tidspunkt.

Inge Smith Dokken
fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen
fylkesopplæringssjef

Bakgrunn for saken

Opplæringsutvalget vedtok i sak 58/2018 å «etablere et Kvalifiseringssenter for ungdom som faller utenfor ordinær opplæring og eksisterende oppfølgingstiltak». Senteret i Stavanger startet opp høsten 2019 med en bemanning på 6,4 årsverk.

Navnet ble endret til UnglInvest i Rogaland som et uttrykk for samarbeidet som er etablert med UnglInvest i Buskerud. Intensjonen var å opprette to senter, det første i sør og det andre i nord. I sak 131/2019 besluttet fylkestinget etablering av UnglInvest Nord-Rogaland som en del av Hollenderhaugen skolesenter. UnglInvest Stavanger er nå organisert under Møllehagen skolesenter.

Problemstilling

Fylkesdirektøren presenterer her den årlige løypemeldingen for begge UnglInvest sentrene. Ordningen med to løypemeldinger årlig ble i 2021 endret til en i året, som omfatter både UnglInvest Stavanger og Haugalandet.

Det foreslås også, i denne saken, en godkjenning av UnglInvest for ordinær drift etter tre prøveår.

I opplæringsutvalgets behandling i møte 26.05.2021 ble det bedt om en sak som beskriver muligheter og behov for et kvalifiseringssenter etter modell av UnglInvest for mulig etablering i Ryfylke og Dalane. Opplæringsutvalget ber samtidig fylkesrådmannen avklare muligheter for et nasjonalt samarbeid om en videre satsing.

I denne saken gis det også en vurdering av en opprettelse av flere sentre i fylket.

Saksopplysninger

Løypemelding UnglInvest Rogaland

Organisatoriske forhold

UnglInvest Stavanger ble fra høsten 2020 lagt inn som en avdeling under Møllehagen skolesenter. Bakgrunnen for dette var at det var hensiktsmessig å ha felles administrative funksjoner og samordne deler av den pedagogiske virksomheten.

Virksomheten til UnglInvest Rogaland ble utvidet fra høsten 2020 med et eget senter i Nord Rogaland, organisatorisk tilknyttet Hollenderhaugen skolesenter.

Arbeidet ved sentrene forutsetter et tett og tverretattlig samarbeid med ulike aktører. Samarbeidet skal ta utgangspunkt i den enkelte elevs ståsted og skal foregå på elevens og de foresattes premisser.

Målsetning og drift

Målet er å gi et tilbud til ungdom mellom 16 og 24 år som står utenfor skole eller opplæring og å kvalifisere til videregående opplæring eller arbeid.

De tiltak som tas i bruk er basert på en styrkingsmetodikk hvor ungdommene og medarbeiderne jobber sammen i et likeverdig læringsfellesskap som øker deres grunnleggende ferdigheter og gir dem trening i sosiale og yrkesfaglige ferdigheter. Det understrekes at metodikken skal være «gjennomgående, konsistent og helhetlig hos alle». Den skal også sikre tett individuell oppfølging mens de er på UnglInvest og i den sårbare overgangen til opplæring i ordinær skole eller arbeid.

Arbeidet til UngInvest forutsetter et tett og tverretatlig samarbeid med relevante aktører. Samarbeidet skal ta utgangspunkt i ungdommens ståsted og skal foregå på ungdommens og de foresattes premisser.

Inntak til UngInvest

Inntak skjer kontinuerlig etter søknad fra ungdom via Oppfølgingstjenesten (OT), og UngInvest skal prioritere kursdeltakere, ungdom som ikke er i et aktivt skoletilbud. Den som søker må selv ønske å gå inn i prosesser som kan bidra til en positiv egenutvikling. Det gjennomføres oppstartsamtaler med alle ungdommer og deres foresatte. Det er en 14 dagers prøveperiode før kontrakten underskrives. Tilbudet gis for inntil ett år.

Samarbeid

UngInvest har etablert et godt samarbeid med både private og offentlige aktører. Private aktører er viktige som samarbeidspartnere for å kunne tilby relevante praksisplasser eller støtte til konkrete tiltak. Offentlige etater, og spesielt de kommunene hvor ungdommene er bosatt, er viktige for å gi innblikk i den enkelte ungdoms bakgrunn og i fellesskap samordne tiltak som på en god måte følger opp den enkelt.

Personalets vurdering av opplæringstilbudet

UngInvest legger stor vekt på overordnet del av læreplanverket, sosial læring og utvikling som medborgerkompetanse og livsmestring, samt grunnleggende ferdigheter. Målet er å gjøre ungdommene rustet og styrket til å delta i samfunnet som elev i ordinær opplæring, lærlinge- eller arbeidspraksis. Personalet erfarer at flertallet viser vilje og ønske om å søke seg videre til ordinær skole eller ut i arbeidspraksis, noe som indikerer ønske om endring.

Utbytte av oppholdet

Sentrene ser allerede i prøveperioden hva dette tilbudet betyr for ungdommen og familien som helhet. I neste omgang er det å lykkes, knyttet til hva ungdommen gjør etter oppholdet på UngInvest. UngInvest har planer om å følge ungdommen i inntil 5 år. Her vil det bli benyttet en mal fra UngInvest Viken. Dette begrunnes blant annet med forskning som viser til at ungdom som har vært i et tilbud over tid har en større sjanse for å være i en positiv aktivitet flere år etter at tilbudet er gjennomført. Ungdommene vil bli kontaktet 1 år, 3 år og 5 år etter at de er ferdige med oppholdet på UngInvest for å kunne dokumentere deres situasjon knyttet til utdanning og/eller arbeid. Dette vil bli lagt inn i kommende løypemeldinger.

Sentrene har nylig gjennomført en kort undersøkelse blant elevene der de er bedt om å sette ord på sin opplevelse av UngInvest. Ord som: stressfritt, kreativt, åpent sosialt, og produktivt blir brukt i svarene. Sentrene vil i framtiden systematisere dette arbeidet for å fram elevens stemme i flere sammenhenger.

Intensjonsavtale med Viken

UngInvest Rogaland har en intensjonsavtale med Viken. Alle ansatte på UngInvest Rogaland forplikter seg til å ta videreutdanning i styrkebasert tilnærming i samarbeid med Viken og NTNU, Ottar Ness.

Arbeidsgruppe

Det er etablert en arbeidsgruppe i RFK som består av ledere på Møllehagen og Hollenderhaugen skolesenter, opplæringsavdelingen, PPT, OT, samt rektor på Åkrahavn vgs. Målsettingen med denne arbeidsgruppen er å få gode innspill slik at senteret kan rekruttere og beholde ungdommer i videregående opplæring. Denne organisasjonen er under utvikling, jf modell.

Løypemelding UngInvest Stavanger – Møllehagen skolesenter

Organisatoriske forhold

UngInvest Stavanger er en avdeling under Møllehagen skolesenter. Møllehagen skolesenter gir opplæring til elever i grunn- og videregående skoler som har sammensatte utfordringer og behov for tett oppfølging.

Opplæringstilbudet

UngInvest Stavanger har verksteder i Bygg og anleggsteknikk (BA), Teknikk og industriell produksjon (TIF), Restaurant og matfag (RM), Helse og oppvekst (HO), studieverkstedet og et skaperverksted hvor mediefag står i fokus. Ungdommene kan prøve ut de ulike verkstedene, men skal etter en tid ta et bevisst valg og følge et av nevnte programfag.

Skaperverkstedet brukes i forlengelsen av de faste verkstedene, og studieverkstedet brukes for å styrke opplæringen i fellesfag på vg1 og vg2. Det blir også lagt vekt på opplæring i grunnleggende ferdigheter, gjennomgang av læringsstrategier og hjelp til å etablere en struktur og oversikt over opplæringen i fagene.

Bemanning

UngInvest Stavanger, har 6,5 stillinger. Fem fulle stillinger i verksteder på BA, RM, TIF, skaperverkstedet og studieverkstedet, en halv stilling i kantinen og lederressurs.

Status april 2022

39 ungdommer har vært tilknyttet UngInvest Stavanger i skoleåret 2021-2022.

Disse kommer fra følgende kommuner:

Hjemkommune	Antall 2019-20	Antall 2020-21	Antall 2021-22
Stavanger	20	26	17
Sandnes	5	13	13
Strand	1	1	1
Rennesøy	1	Inngår i Stavanger	
Klepp	1	3	1
Gjesdal	1	1	2

Sola	1	1	1
Egersund		1	1
Hå			2
Total	30	46	39

Ungdommene er i alderen fra 16 til 24 år og fordelingen er 20 gutter og 18 jenter.

De 38 ungdommene har fordelt seg på følgende tilbud:

Fordeling	Antall 2019-20	Antall 2020-21	Antall 2021-22
Kursdeltaker	24	21	28
Samarbeidselev med fellesfag og programfag	6	10	3
Takket nei til tilbudet etter hospitering		8	3
Sluttet i løpet av perioden av ulike årsaker		7	5
Total	30	46	39

Utbytte av opplæringen

Tabellen viser valg ungdommene har tatt. Noen av ungdommene deltar i flere tiltak, og er dermed registrert flere ganger.

Status for årets ungdommer	Antall 2019-20	Antall 2020-21	Antall 2021-22
Planlagt ut i jobb/arbeidspraksis	1	5	5
Er i jobb/arbeidspraksis		1	5
Læreplass	4	0	3
Søkt vgs for 2022/23 1.feb. og 1.mars	15	20	17
Overført til vgs ila skoleåret		2	0
Folkehøgskole	1	1	0
Overført til NAV		3	3
Ikke klar for opplæring. Satt inn andre tiltak i hjemmet (RUPO, BUP, bv.tj)		3	0
Takket nei til tilbudet etter hospitering		8	3
Sluttet i løpet av oppholdet av ulike årsaker		10	8
Uavklart /hospitering		7	5
Vært tilknyttet avdelingen pr 29.04.22	25	46	39

Status for ungdommene skoleåret 21-22 viser at en stor andel søker på vgo, noe vi oppfordrer alle ungdommene til å gjøre. Vi har i år fått en høyere andel ut i arbeidspraksis og lære. Dette har trolig sammenheng med at samfunnet har åpnet igjen.

Etterundersøkelse etter 1 år: Andel ungdom som er i positiv aktivitet.

- 1 fast jobb offshore som ROV-pilot
- 1 lære hos IKM
- 1 lære IT i vgs
- 1 jobb på Coop Extra
- 1 bestått teoriprøve førerprøven

- 18 stk på vgs
- 3 jobb via NAV
- 1 følges opp via NAV
- 2 på folkehøyskole

Løypemelding UngInvest Haugalandet

Organisatoriske forhold

UngInvest Haugalandet er en avdeling under Hollenderhaugen skolesenter. Hollenderhaugen skolesenter gir opplæring til elever i grunn- og videregående skoler som har sammensatte utfordringer og behov for tett oppfølging.

Opplæringstilbudet

UngInvest Haugalandet gir et tilbud til ungdom inne alle fagområder.

Bemanning

UngInvest Haugalandet har 4 stillinger, og en liten prosent på ledelse og merkantil.

Status april 2022

Til sammen har 20 ungdommer vært tilknyttet UngInvest Haugalandet i skoleåret 2021-2022.

Disse kommer fra følgende kommuner:

Hjemkommune	Antall 2021-22
Haugesund	8
Karmøy	8
Tysvær	1
Vindafjord	2
Sveio	1
	20

De 20 ungdommene har fordelt seg på følgende tilbud:

Fordeling	Antall 2021-22
Kursdeltaker	19
Samarbeidselev med fellesfag og programfag	1
Total	20

Utbytte av opplæringen

Tabellen viser valg ungdommene har tatt. Noen av ungdommene deltar i flere tiltak, og er dermed registrert flere ganger.

Status for årets ungdommer	Antall 2021-22
Er i jobb/arbeidspraksis	7
Søkt vgs for 2022/23 1.feb. og 1.mars	13
Nylig startet	2

Sum	20
-----	----

Status for ungdommene skoleåret 21-22 viser at en stor andel søker på vgo, noe vi oppfordrer alle ungdommene våre til å gjøre.

Behov og muligheter for et kvalifiseringssenter i Ryfylke og Dalane etter modell av UngInvest

Fylkesdirektørens grunnlag for drøftingen av en eventuell nyetablering av UngInvest sentre i Ryfylke og Dalane er gjort i samtaler med flere aktører. Ledelsen ved begge de etablerte sentrene, OT ledelsen og aktuelle OT-veiledere, rektorene ved de videregående skolene i Dalane, Sauda og på Strand har vært involvert i dialogen. I tillegg har rektor ved Åkrehamn videregående, som opprinnelig laget rapporten om opprettelse av Kvalifiseringssenter i Rogaland i 2018, vært med i prosessen.

Innledning

Målet for UngInvest sentrene er å bidra til at ungdom mellom 16 og 24 år som faller ut av, eller står i fare for å slutte i videregående skole, blir opplæringsdyktige, fullfører videregående opplæring og kvalifiserer seg for arbeidslivet. De tiltak som tas i bruk er basert på et styrkebasert tankesett, en tilnærming som systematisk leter etter elevens styrker og talenter og tar disse i bruk i opplæringen. I UngInvest arbeider ungdommene og medarbeiderne sammen i et likeverdig læringsfellesskap. Det overordnede målet er kompetanse til utdanning.

Det er for tiden 39 Ungdommer på UngInvest Stavanger og 20 på UngInvest Haugalandet. Som ung læringspartner på UngInvest får du tettere oppfølging enn i andre tiltak skolene har til rådighet. Flere OT-veiledere har også nevnt spesifikke elev/ungdomsgrupper som faller mellom stoler og blir sittende hjemme. Ungdommen selv sier at UngInvest sentrene er et godt sted å være og en stor andel av dem kommer seg tilbake til ordinær opplæring eller videre inn i kompetansegivende virksomhet. (Se tabeller i løypemeldingen).

Vi står overfor store endringer i videregående utdanning de neste årene, med ny opplæringslov og Fullføringsreformen. Dette medfører at det blir stilt nye krav til skolene om at enhver elev har rett til å gå ut med formell kompetanse uansett hvor lang tid det tar. Vi kan også forvente oss at kommende årskull er preget at å ha gått på skole i tre år under en pandemi.

I arbeidet med denne saken har det kommet fram ulike perspektiver som kan bidra til beskrivelser og drøfting av en mulig etablering i Ryfylke og Dalane. Fylkesdirektøren velger her å presentere disse tematisk.

Målgruppen

Ved de tre distriktsskolene, Dalane, Sauda og Strand, mener alle at et kvalifiseringssenter i deres geografiske nærhet vil fylle et reelt behov. Formell utdanning står svakt i disse regionene samtidig som arbeidslivet gir uttrykk for at de trenger arbeidskraft. Med et kvalifiseringssenter i lokalmiljøet vil en styrke muligheten til å kvalifisere ungdom og skape mer stabile liv og unngå at unge blir en del av en økende uførestatistikk. Det vil også kunne samle flere hjelpe- instanser og åpne for tettere samarbeid omkring disse ungdommene.

Lokale erfaringer, faglig og økonomisk ressurser

Fylkesdirektøren registrerer også at de tre skolene peker på allerede eksisterende prosjekter og tiltak for den aktuelle målgruppen. I tillegg er det allerede etablert et godt samarbeid med lokalt næringsliv i alle disse distriktene.

«Eitt steg vidare» er et tiltak i Strand. Dette når i hovedsakelig gutter med gaming som eneste mestingsarena. Målet er å få dem tilbake i skole og arbeid. Dette er et samarbeid med OT, NAV og psykiatritjenesten i Strand med etablerte strukturer. Sauda har i flere år hatt et tett samarbeid med Strand gjennom «Eitt steg vidare». Sauda kommune har også tatt initiativ til en bedre tverrfaglig- og tverretattlig innsats for ungdom som faller utenfor.

Dalane har et prosjekt knyttet til skolevegringen, der Rogaland fylkeskommune og Eigersund kommune samarbeider tett. Det samme gjelder samarbeidet mellom skole, næringsliv og kommune. Dette er også innlemmet i etablerte former.

Geografi og lokalisering

OT- veilederne i distriktet uttrykker at de har erfaring med at ungdommer i denne kategorien ofte har problemer med reiseveien inn til de to etablerte UngInvest sentrene. Selv på Strand, med ny og kortere reisevei, er det vanskelig å motivere denne kategorien ungdom til å dra til byen. Erfaringen tilsier at kollektivtrafikken begrenser de aktuelle ungdommens bevegelse.

Enkelte vil se det som naturlig å plassere et senter på skolen for å ha kort vei til veileder og fagmiljøer, spesielt innenfor yrkesfagene. Andre tenker at disse ungdommene har så dårlig erfaring med skolen at de har vansker med å komme seg inn i bygningen og bør helst få møte i eksterne lokaler. I de tre regionene finnes det fysiske lokaler som kan egne seg både i og utenfor skolene. Det blir påpekt at det er viktig at eventuelle lokaler ligger i område rundt knutepunkt for kollektivtrafikken og blir nøye vurdert ut ifra kjennskap til lokale forhold.

Modeller

Slik fylkesdirektøren ser det vil det være nyttig å gå inn i en prosess der en utreder mulige modeller som ville være tilpasset lokalmiljøet, det eksisterende samarbeidet med lokale instanser og ressurser som finnes der. En kan tenke seg en organisering som er annerledes enn på de to sentrene som er etablert i Rogaland.

Det har samtidig vært fremhevet at nyetableringer ikke må være for små. For at et slikt læringsmiljø, som et UngInvest senter er skal fungere, må det være flere voksne og flere ungdommer der. Både ungdom og voksne må ha noen å spille på i skolehverdagen.

Enkelte mener at det er særdeles viktig å beholde tilknytningen til fagmiljøet i UngInvest Viken og at dette kompetansefelleskapet bidrar til å sikre at praksisen på sentrene holder kvalitet. Det er likevel mulig å finne en annen tilknytning enn de etablerte sentrene i Rogaland som er tilknyttet et skolesenter. En intensjonsavtale med UngInvest Viken er heller ikke nødvendig for å at Rogaland Fylkeskommune skal kunne etablere nye kvalifiseringssentre.

Slik fylkesdirektøren ser det kan det være andre modeller som er mer aktuelle for Ryfylke og Dalane enn å bygge opp sentre slik vi kjenner UngInvest Stavanger og Haugalandet. Samtidig vil det være viktig at det ligger et sterkt lokalt eierskap til grunn i prosjektet når tiden er moden for en etablering.

Muligheter for et nasjonalt samarbeid om videre satsing

UngInvest sentrene i Rogaland har intensjonsavtale med UngInvest Viken. Denne intensjonsavtalen beskriver forutsetning for å kunne kalle seg et UngInvest senter med blant annet skolering innenfor den styrkebaserte pedagogikken og forpliktelse til å delta i det nasjonale nettverket og annet utviklingsarbeid.

Filosofien bak UngInvest og merkevaren virksomheten har bygget opp, er etter hvert godt kjent i store deler av landet. Det å videre knytte seg til dette miljøet vil kunne styrke arbeidet og sørge for en synliggjøring i det offentlige. Det er likevel ikke den eneste modellen av et kvalifiseringssenter som er nyttig å se til.

Sentrene i Rogaland har nylig vært i møte med UngInvest Viken og drøftet videre samarbeid. De har i dette møte konkludert med at intensjonsavtalen opprettholdes, men at sentrene i Rogaland har frihet til å drifte etter sin etablerte modell med tilknytning til sine skolesenter.

Fylkesdirektøren er kjent med at UngInvest Viken er i prosess med Viken fylkeskommune omkring en pilot som er en nasjonal satsning. Rogaland er allerede en del av det som beskrives i denne saken. Det er grunnlag for å tro at denne satsningen kan ta tid å få på plass i og med at Viken fylkeskommune nå skal inn i en delingsprosess.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren vurderer at begge UngInvest sentrene bidrar sterkt til målgruppen sin. Ventelistene sentrene har viser et udekket behov. Samtaler med ansatte i OT, med rektorene i Ryfylke og Dalane har også vist at det finnes engasjementet og en del strukturer som kan være grunnlag for å etablere tiltak som henvender seg til målgruppen.

Fylkesdirektøren ser at det er flere ulike modeller som kan være mulig i etablering av avdelinger av UngInvest ute i distriktene. Det er likevel slik at fylkesdirektøren legger i sin konklusjon vekt på og ser at de eksisterende sentrene fremdeles er i etableringsfasen og bør få utvikle egen praksis før fylkesrådmannen kan anbefale en utvidelse med nye sentre.

Det er også i saken argumentert for at et senter bør ha en viss minstebemanning, antakelig på UngInvest nord-nivå (3,5 stillinger). Fylkesdirektøren er inne i en krevende budjett- og salderingsprosess, og det vil være krevende å finne ressurser til opprettelsen av flere sentre.

Den nye opplæringsloven og Fullføringsreformen vil stille nye krav til videregående skole. Hva disse endringene vil medføre og hvordan vi i Rogaland Fylkeskommune skal løse dem er enda tidlig å si noe konkret om. Disse nye kravene til gjennomføring kan medføre at det trengs en ny og grundig gjennomgang av alle tilbud til elever som sliter med gjennomføring for å samordne og skape en overordnet strategi.

Konklusjon

UngInvest sentrene i nord og sør har etablert stabil drift etter 3 år som prøveprosjekt. Mange av deltakerne har vendt tilbake til opplæring eller annen organisert aktivitet. Fylkesrådmannen vurderer at det er fornuftig å bruke

dagens ressurser på fast drift av sentrene og at tiden ikke er inne for en nyetablering.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2020/73801-16
Saksbehandler: Lars Jørgen Skolem
Avdeling: Seksjon for opplæring i skole OPS

Forskriftsvedtak: Studieforberedende helse- og oppvekstfag over tre år ved Bergeland Vgs

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
28/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget Fylkestinget

Sammendrag

Opplæringsutvalget har fattet vedtak om at det skal gis tilbud om et treårig studieforberedende løp med helse- og oppvekstfag ved Bergeland Vgs med oppstart høsten 2022.

I denne saken presenterer fylkesdirektøren forslag til forskrifter for fag- og timefordelingen i et treårig løp med studieforberedende helse- og oppvekstfag ved Bergeland videregående skole. Forskriftene skal kunne være gjeldende for barne- og ungdomsarbeiderfaget og helsearbeiderfaget.

Forskriftene tar utgangspunkt i tilsvarende løp i andre fylkeskommuner, og har vært sendt på høring hos berørte parter. Høringsinstansene støtter opprettelsen av et studieforberedende tilbud innen helse- og oppvekstfag ved Bergeland vgs. Ingen av høringsinstansene har hatt innspill til fagsammensettingen og dermed utkastene til forskrifter.

Gyldige lokale forskrifter må være vedtatt, før tilbudet om et treårig studieforberedende løp kan tilbys.

Fylkesdirektørens innstilling

Forskrifter for Studieforberedende helse- og oppvekstfag over tre år ved Bergeland vgs vedtas.

Inge Smith Dokken
fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen
fylkesopplæringssjef

Bakgrunn for saken

Opplæringsutvalget fattet i sak 47/2021 følgende vedtak:

- 1) Det opprettes tilbud om helse og oppvekstfag med generell studiekompetanse ved Bergeland vgs. med oppstart på Vg1 høsten 2022.
- 2) Tilbudet opprettes ved at to av skolens klasser innenfor helse og oppvekstfag konverteres på Vg1 høsten 2022, to av skolens klasser på Vg2 konverteres høsten 2023. I tillegg får skolen opprettet en klasse Vg3 påbygg høsten 2022.
- 3) Forutsetningen for oppstart av tilbudet er at inndekningen av økt kostnad som beskrevet i saken vedtas i forbindelse med behandlingen av budsjettet for
- 4) Det vurderes muligheten for at det midlertidige økte behovet for klasserom løses ved å ta i bruk skolen større deler av døgnet, og at ledige klasserom gjennom dagen benyttes, slik at en slipper å leie nye lokaler
- 5) Prøveprosjektet skal evalueres i 2025. Opplæringsutvalget ber om en sak i løpet av tidlig høst 2021 der kriteriene for evalueringen klargjøres

Problemstilling

Fylkesrådmannen presenterer i denne saken forskrift for fag- og timefordeling for barne- og ungdomsarbeiderfag og forskrift for fag- og timefordeling for helsearbeiderfag.

Saksopplysninger

Opplæringsutvalget har fattet vedtak om at det skal opprettes tilbud om helse- og oppvekstfag med generell studiekompetanse ved Bergeland vgs. med oppstart på Vg1 høsten 2022. I henhold til gjeldende regelverk, må endringer i fag- og timefordelingen fastsettes i lokal forskrift. Denne forskriften må utarbeides i samsvar med forvaltningslovens regler.

I arbeidet med forskriftsutformingen har fylkesdirektøren kartlagt hvordan fagene skal settes sammen for å sikre at elevene får den kompetansen de har krav på og gitt alle berørte parter anledning til å uttale seg. Arbeidet har resultert i de to vedlagte forskriftene.

Siden de nye læreplanene for programområdene først vil være klare i løpet av skoleåret 2022/2023, er det ikke mulig å være sikre på at forskriftenes fag- og timefordeling vil kunne gi et vitnemål. Dette betyr at fagsammensetningen vil kunne bli justert om dette er nødvendig.

Ettersom tilbudet om et treårig studieforberedende løp med helse- og oppvekstfag ved Bergeland Vgs vil omfatte to programområder, må det utformes en egen forskrift for hvert av programområdene.

Utkastene til forskrifter har vært på høring hos de offentlige videregående skolene i Rogaland, friskolene i Rogaland, Elevorganisasjonen i Rogaland og lærerorganisasjonene i Rogaland. Fylkesdirektøren har mottatt fire høringssvar.

Høringssvarene har støttet opprettelsen av studieforberedende helse- og oppvekstfag over tre år ved Bergeland Vgs, og ingen av høringsinstansene har gitt innspill på fagsammensettingen.

En av høringsinstansene uttrykte en bekymring for at elever som ønsker å studere medisin, vil søke seg til dette utdanningsprogrammet. Høringsinstansen påpekte at disse elevene trolig vil ha mest å tjene på å gå på en tradisjonell studiespesialiserende linje.

Fylkesdirektørens vurderinger

De vedlagte forslagene til forskrift er utarbeidet i samsvar med gjeldende regelverk. Selv om den ene høringsinstansens kommentar om at fremtidige medisinstudenter bør velge å gå på en studiespesialiserende linje trolig er korrekt, er det lite som tilsier at det vil oppstå et problem med at fremtidige medisinstudenter velger «feil» linje.

Konklusjon

Fylkestinget vedtar forskriftene

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2022/28657-1
Saksbehandler: Sølvi Jacobsen
Avdeling: Opplæringsavdelingen

Regionalplan for kompetanse - Fastsetting av planprogram

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
28/2022	25.05.2022	Yrkesopplæringsnemnda
54/2022	30.05.2022	Fylkesrådet for funksjonshemmede
29/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget
46/2022	02.06.2022	Regional-, kultur- og næringsutvalget
117/2022	08.06.2022	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Høringsinnspill sammenslått
- 2 Oppsummering skriftlige høringsinnspill
- 3 Endelig planprogram regionalplan kompetanse juni 22 fastsetting

Sammendrag

Forslag til Planprogram for regionalplan kompetanse ble vedtatt sendt ut på høring og offentlig ettersyn i fylkesutvalget 15.02.22, sak 19/2022.

Planprogram for regionalplan kompetanse har vært på høring i perioden 22.februar - 8. april 2022. Det er mottatt 9 skriftlige høringsuttalelser. Innspillene til planprogrammet uttrykker i stor grad støtte til både planprosess og innhold i planprogrammet.

Noen av uttalelsene har forslag til deltakere i kompetanseforum og statistikkutvalg, og innspill til hvilke nasjonale og regionale føringer vi bør inkludere. Basert på innspillene blir det foreslått noen justeringer i planprogrammet. I hovedsak er dette knyttet til organisering av kompetanseforum og statistikkutvalg og en mer utfyllende beskrivelse av regionale kjennetegn. Det er også gjort noen få endringer for å presisere bærekraftsmål i kapittelet om kunnskapsgrunnlag. I tillegg er kapittel 7 redigert med oppdatert figur over organisering og medvirkning, samt justert med hensyn til allerede gjennomført møte med kompetanseforum Rogaland. Det har ikke kommet merknader som tilsier endringer i tema eller innretning av det videre planarbeidet.

Det reviderte planprogrammet er vurdert til å gi gode føringer for videre planarbeid, og blir derfor lagt fram for sluttbehandling og vedtak.

Fylkesdirektørens innstilling

Planprogram til Regionalplan for kompetanse, datert mai 2022, blir lagt til grunn for det videre planarbeidet. Vedtaket fattes med hjemmel i plan- og bygningslova § 8-3

Bakgrunn for saken

Fylkesutvalget fattet følgende vedtak i møtet 15.02.2022, sak 19/2022:

Forslag til planprogram for kompetanse i Rogaland datert januar 2022 legges ut til offentlig ettersyn og sendes på høring i perioden 22.02.22–08.04.22. Vedtaket fattes med hjemmel i plan- og bygningsloven §8-3. Fylkesutvalget ber om at fagskolene, voksenopplæringssentrene, karrieresentrene og de videregående skolene involveres i arbeidet.

Høring og offentlig ettersyn av planprogram til *Regionalplan for kompetanse* er gjennomført, og planprogrammet blir nå lagt fram til sluttbehandling og vedtak.

Planprogrammet beskriver medvirkning, rammer og forutsetninger for planprosessen. Videre gir planprogrammet forventninger til aktører og myndigheter som har rett og plikt til å delta. Det gir også muligheten for andre interessenter til å medvirke. Generelt sett har de ulike høringsinstansene sluttet seg til planprogrammet slik det forelå i februar. Spesifiseringer og konkretiseringer som er foreslått blir tatt med videre og vurdert i den videre prosessen. Planprogrammet er utarbeidet av en tverrfaglig administrativ prosjektgruppe og sekretariat. Arbeidet er ledet av en administrativ styringsgruppe. Planprogram for regionalplan kompetanse sluttbehandles av fylkesutvalget 8. juni 2022.

Problemstilling

Fylkesrådmannen legger fram et revidert planprogram til sluttbehandling og vedtak, med anbefaling om at dette blir lagt til grunn for det videre arbeidet med Regionalplan for kompetanse.

Saksopplysninger

Om høringen

Forslaget til planprogram ble sendt direkte til aktuelle offentlige etater, alle kommunene i Rogaland, organisasjoner, samt en rekke utdanningsinstitusjoner og noen andre organ. Det ble lagt ut på fylkeskommunens nettsider og lå ute til offentlig ettersyn i perioden 15. februar til 8. april 2022. Det kom til sammen ni skriftlige høringsinnspill til planprogrammet og planprogrammet er justert og utdypet. Sekretariatet i Rogaland fylkeskommune har oppsummert høringsuttalelsene.

Om høringsuttalelsene

Det er sendt inn 9 høringssvar

- 1 kommune: Stavanger
- 2 statlige aktører: Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HKdir) og Statsforvalteren Rogaland
- 5 utdanningsinstitusjoner: Fagskolen Rogaland, Høgskulen på Vestlandet (HVL), Handelshøyskolen BI campus Stavanger, Dalane utdanningssenter og Universitetet i Stavanger (UiS)
- 1 annen aktør: Ryfylke IKS

Alle høringsuttalelser er samlet i vedlegg 1.

Det er laget en kortfatta oppsummering og oversikt over endringer i planprogrammet i vedlegg 2.

Revidert planprogram følger i vedlegg 3.

Endringer i planprogrammet

Fylkesrådmannen har foreslått justeringer og tillegg i planprogrammet basert på innspill fra høringene. Høringsinnspillene og justeringer er drøftet internt i prosjektgruppe, sekretariat og administrativ styringsgruppe.

Fylkesdirektørens vurderinger

Høringsinnspillene til planprogrammet uttrykker i stor grad støtte til planarbeidet og planprogrammet. Mange har uttalt at det er positivt at fylkeskommunene har startet arbeidet med regionalplan kompetanse.

I planprogrammet er det definert tre overordna tema for videre planarbeid:

- Rekvalifisering og omstilling til nye næringer
- Kompetansegap: sårbarhet og muligheter i regionen
- Utenforskap og manglende forutsetninger

Innspillene gir i stor grad støtte til disse.

I videre planarbeid er det viktig å legge til rette for en god prosess og involvering for å oppnå et godt resultat. Flere kommer med innspill om å sikre medvirkning fra flere parter enn aktørene i kompetanseforumet, dette tas med inn i videre planarbeid. Det er også skissert avslutningsvis med en ny figur for viktige milepæler.

Flere har innspill til konkrete tiltak for å møte temaene på en god måte, dette tas med i videre planarbeid.

Endringer i planprogram

På bakgrunn av innspill har vi foreslått noen justeringer i planprogrammet.

De fleste endringene er for å klargjøre og presisere regionale føringer i kapittel 3; "Føringer for planarbeidet" og en mer utdypende tekst i kapittel 5; "Regionale kjennetegn." Det er blant annet lagt inn et nytt avsnitt: "Matproduserende region." Etter innspill har vi endret sammensetningen av kompetanseforum Rogaland til å

innebefatte Statsforvaltaren og sammensetning av statistikkutvalget til å innebefatte Fagskolen Rogaland.

Konklusjon

Planprogrammet er utarbeidet i samsvar med plan- og bygningslovens §§ 4-1 og 8-3.

Innholdet er utarbeidet etter høringsinnspill fra med kommuner, statlige etater, utdanningsinstitusjoner, samt innspill fra andre aktører. Det reviderte planprogrammet er vurdert til å gi gode føringer for det videre planarbeidet.

Fylkesrådmannen anbefaler at det reviderte planprogrammet blir lagt til grunn for det videre arbeidet med Regionalplan for kompetanse.

Inge Smith Dokken
fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen
fylkesopplæringssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2022/27939-2

Saksbehandler: Bjarne Bjørnsen

Avdeling: Seksjon for kvalitet, analyse og dimensjonering KAD

Høring - unntak fra krav om relevant kompetanse i undervisningsfag og plikt til å politianmelde ved bruk av falsk dokumentasjon v/søknad om godkjenning utenlandsk fag- og yrkesopplæring

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
30/2022	25.05.2022	Yrkesopplæringsnemnda
58/2022	30.05.2022	Fylkesrådet for funksjonshemmede
30/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget
118/2022	08.06.2022	Fylkesutvalget

Sammenheng

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslag til endringer i opplæringsloven, med frist 19. juli 2022.

Høringen er todelt og gjelder unntak fra kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag og gjelder også forslag til å innføre en plikt til å politianmelde dersom en søker har levert falske dokumenter ved søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring.

Fylkesdirektørens innstilling

Rogaland fylkeskommune støtter forslaget om unntak fra kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag, da dette er et godt og hensiktsmessig tiltak for å sikre at gode lærerressurser fremdeles blir værende i skolen.

Rogaland fylkeskommune støtter forslag om å innføre en plikt til å politianmelde dersom en søker har levert falske dokumenter ved søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring. Spesielt da dette allerede praktiseres i Rogaland og også gjelder i lovene for høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning.

Inge Smith Dokken
fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen
fylkesopplæringssjef

Bakgrunn for saken

Krav om relevant kompetanse i undervisningsfag ble vedtatt av Stortinget i 2012 og trådte i kraft 1. januar 2014. Da kravet ble innført, gjaldt det ikke for de lærerne som allerede oppfylte kompetansekravene for ansettelse. Kravet gjaldt verken de som allerede jobbet i skolen som kvalifiserte lærere, eller de som kunne ha jobbet i skolen som kvalifiserte lærere selv om de på det tidspunktet ikke gjorde det. Lovendringen gjaldt bare de som ble ferdig utdannet etter at de nye reglene trådte i kraft.

Ikrafttreddelsen skjedde rett før det første kullet lærere med ny grunnskolelærer-utdanning og mer faglig fordypning ble ferdig utdannet våren 2014. Skjæringspunktet innebar med andre ord at reglene ville gjelde for de nye grunnskolelærerne, men ikke for de som hadde tidligere allmennlærerutdanning. For å likebehandle alle med allmennlærerutdanning, ble det også innført et unntak for de få allmennlærerne som ville fullføre utdanningen etter 1. januar 2014 (for eksempel på grunn av foreldrepermisjon).

Problemstilling

Unntak fra kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag

Unntaksregelen om allmennlærere og de som oppfylte kravene for ansettelse før 1. januar 2014, ble opphevet i 2015.

Dette er det som er omtalt som «avskilting» av lærere. For de lærerne som tidligere hadde hatt unntak, gjaldt det likevel bare krav i enkelte undervisningsfag og på enkelte trinn: I matematikk, engelsk, norsk, samisk og norsk tegnspråk skulle de ha 30 (barnetrinnet) eller 60 (ungdomstrinnet) studiepoeng for å undervise i faget. De statlige bevilgningene til etter- og videreutdanning ble økt for å legge til rette for at kompetanse kravene i disse fagene skulle oppfylles i løpet av en periode på 10 år.

I 2017 ble det gjeninnført et unntak for den samme gruppen lærere, i form av en tidsbegrenset dispensasjon. Denne dispensasjonen tok også utgangspunkt i en overgangsperiode på 10 år, og den opphører derfor 1. august 2025.

Plikt til å politianmelde ved bruk av falsk dokumentasjon ved søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring

I juli 2021 sendte departementet et forslag på høring om endringer i universitets- og høyskoleloven, fagskoleloven og opplæringsloven slik at oppgaven med godkjenning av utenlandsk utdanning, som i dag ligger i NOKUT, kan overføres til det nye Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir). I høringen ga NOKUT innspill om at det i opplæringsloven § 3-4 a bør tas inn en plikt til å politianmelde ved bruk av falsk dokumentasjon ved søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesutdanning.

NOKUT begrunnet forslaget slik:

Det finnes en slik bestemmelse i uhl. § 3-7 (7), og det ble nylig tatt inn en lignende bestemmelse i fagskoleloven § 7 fjerde ledd, men det er ikke gitt en slik hjemmel for fag- og yrkesopplæring. Med tanke på det tydelige ønsket om samordning og harmonisering av det rettslige grunnlaget for alle godkjenningsordningene fra

departementets side, mener NOKUT at det bør vedtas en bestemmelse som gir plikt til å politianmelde søkere også for fag- og yrkesopplæring.

Saksopplysninger

Unntak fra kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag

Dagens regler

Det gjelder to typer kompetansekrav for den som skal undervise i skolen:

- 1) krav for å kunne bli ansatt i en undervisningsstilling, jf. opplæringsloven § 10-1, og
- 2) krav om at den som er ansatt i en slik stilling, må ha relevant kompetanse i et fag for å kunne undervise i det, jf. opplæringsloven § 10-2.

For begge typer kompetansekrav angir opplæringsloven et overordnet krav om relevant kompetanse og sier at departementet gir nærmere forskrifter om krav på ulike årstrinn og i ulike skoleslag. Departementet kan også fastsette i forskrift at det *ikke* skal være et krav om relevant kompetanse for å kunne undervise i enkelte av fagene i skolen, jf. § 10-2 andre ledd. Nærmere forskrifter om hvilke kompetansekrav som stilles for ansettelse og undervisning er gitt i forskrift til opplæringsloven kapittel 14.

Det følger av § 10-2 tredje ledd at kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag ikke gjelder for dem som er midlertidig ansatt etter opplæringsloven § 10-6 eller arbeidsmiljøloven, og heller ikke for dem som er ansatt på vilkår om å fullføre en påbegynt utdanning etter opplæringsloven § 10-6a. Frem til 1. august 2025 har dessuten den som har fullført allmennlærerutdanningen, og den som før 1. januar 2014 oppfylte kompetansekravene for å bli ansatt som lærer etter opplæringsloven § 10-1, dispensasjon fra kravet om å ha relevant kompetanse i undervisningsfagene.

Kravet om relevant kompetanse i undervisningsfaget retter seg mot skoleeierne, ikke mot den enkelte lærer. Dette er foreslått tydeliggjort i forslaget til ny opplæringslov, se kapittel 48.5.5. Ingen lærere har plikt til etter- og videreutdanning som følge av kravene, uavhengig av når de var ferdig utdannet. Dersom skolen ikke har mange nok lærere med relevant kompetanse i et fag, kan skoleeier så langt det er nødvendig fravike kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag. Dette følger av § 10-2 fjerde ledd. Det må i så fall tas stilling til dette for hver lærer og hvert fag det gjelder, minst én gang hvert skoleår.

Etter opplæringsloven § 5-5 tredje ledd kan kravet om relevant kompetanse i undervisningsfaget fravikes i enkeltvedtak om spesialundervisning dersom en konkret vurdering av eleven og den spesialundervisningen som skal gis, tilsier det. Det er hensynet til eleven som avgjør om kompetansekravene kan avvikes etter denne bestemmelsen. Økonomiske hensyn kan ikke spille inn.

Departementets forslag

Departementet foreslår et unntak fra kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag som del av ny opplæringslov. Unntaket foreslås å gjelde ved undervisning gitt av lærere som oppfylte ansettelseskravene før 1. januar 2014, og av lærere som har fullført allmennlærerutdanning uavhengig av når denne utdanningen ble fullført. Departementet foreslår at unntaket skal gjelde tilsvarende ved voksenopplæring og for skoler godkjent etter friskoleloven.

Plikt til å politianmelde ved bruk av falsk dokumentasjon ved søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring

Dagens regler

I opplæringsloven § 3-4 a er det regler om godkjenning av utenlandsk fagopplæring. Slik godkjenning gis på grunnlag av dokumentasjon på opplæring gjennomført i andre land. I opplæringsloven er det ingen plikt til å politianmelde dersom det oppdages at en søker har levert falske dokumenter.

Departementets forslag

Departementet anbefaler på denne bakgrunn å innføre en plikt til å politianmelde søkere som har brukt falske vitnemål, falske dokumenter eller dokumentasjon fra falske utdanningsinstitusjoner for å få godkjent utenlandsk fag- og yrkesopplæring.

Departementet foreslår at myndigheten til å anmelde må ligge hos den som behandler søknaden. Det er i dag NOKUT som behandler slike saker. I dag står det «NOKUT» i § 3-4 a, men i høringen av ny opplæringslov er det foreslått at myndigheten i loven legges til departementet. Departementet kan delegere myndigheten til et underliggende organ, men er da ikke bundet til at dette skal være NOKUT.

Fylkesdirektørens vurderinger

Unntak fra kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag

Rogaland fylkeskommune støtter at lærere utdannet før 2014 og som har blitt «avskiltet», igjen blir «påskiltet». Vi mener dette er godt og hensiktsmessig tiltak for å sikre at gode lærerressurser blir værende i skolen.

Plikt til å politianmelde ved bruk av falsk dokumentasjon ved søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring

Rogaland fylkeskommune støtter forslaget om innføre en plikt til å politianmelde ved bruk av falsk dokumentasjon, da dette praktiseres innenfor fag- og yrkesopplæringen i Rogaland allerede. Det er da fylkesdirektøren ved fylkesadvokaten som foretar slike politianmeldelser. At dette nå blir en plikt for alle aktører, både innenfor videregående

opplæring (fag- og yrkesopplæring), høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning, ser Rogaland fylkeskommune som positivt.

Konklusjon

Rogaland fylkeskommune støtter forslaget om unntak fra kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag, da dette er et godt og hensiktsmessig tiltak for å sikre at gode lærerressurser fremdeles blir værende i skolen.

Rogaland fylkeskommune støtter forslag om innføre en plikt til å politianmelde dersom en søker har levert falske dokumenter ved søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring. Spesielt da dette allerede praktiseres i Rogaland og også gjelder i lovene for høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2022/16505-1
Saksbehandler: Live Hegelstad
Avdeling: Seksjon for opplæring i skole OPS

Veikartet entreprenørskap i undervisning

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
33/2022	25.05.2022	Yrkesopplæringsnemnda
46/2022	30.05.2022	Ungdommens fylkesråd
64/2022	30.05.2022	Fylkesrådet for funksjonshemmede
31/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget
81/2022	14.06.2022	Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 20220426 Veikart 2023-2026 Unge verdiskapere
- 2 20220426 Kunnskapsgrunnlag Unge Verdiskapere

Sammendrag

Formålet med revisjonen av Veikart – entreprenørskap i undervisning 2023-26 er å gjøre veikartet mer tilgjengelig, lettleselig og konkret. Det er gjort først og fremst ved at en har delt veikartet i to deler: (A) kunnskapsgrunnlaget og (B) hoveddokumentet. Kunnskapsgrunnlaget viser forhistorien til Veikartet, og viser utviklingen som har vært siden det ble vedtatt i 2018, samt gir grunnlaget for hvorfor veikartet er delt på denne måten. Videre er satsingsområdene gjort mer konkrete, med aktiviteter og undermål som er oppnåelige, og som øker samarbeid mellom skolene og næring. Revisjonen viser gode resultater og at veikartet har vært med på å øke andelen skoler som bruker entreprenørskap som pedagogisk metode.

Fylkesdirektørens innstilling

Forslag til vedtak:

1. Veikart for entreprenørskap i den videregående opplæring i Rogaland 2023-2026 godkjennes slik det foreligger.
2. Eventuelle økonomiske vurderinger gjøres i forbindelse med budsjettbehandlingen.

Inge Smith Dokken
Fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen
fylkesopplæringssjef

Bakgrunn for saken

Fylkestinget i Rogaland vedtok i desember 2018 å tildele midler til økt entreprenørskapssatsing i Rogaland. Bakgrunnen for dette vedtaket lå i dokumentet «Veikart for entreprenørskap i den videregående opplæringen i Rogaland 2019-2022», heretter kalt Veikartet. Veikartet ble utarbeidet av Rogaland fylkeskommune i samarbeid med Ungt Entreprenørskap.

Vedtaketene i fylkestinget var:

1. Veikart for entreprenørskap tas til orientering
2. Skolene oppretter en formell samarbeidsavtale med Ungt Entreprenørskap med mål om å ta i bruk forslagene i veikartet
3. Nødvendige ressurser til entreprenørskap vurderes i årsbudsjett 2019
4. Alle skoler oppfordres til å tilby entreprenørskap i VGS.
5. Det bes om en sak på hvordan en entreprenørskapsmodell kan bli en sentral del av VG3 yrkesfag skole. Eventuelle økonomiske konsekvenser belyses også i saken.
6. Entreprenørskap synliggjøres i Kvalitetsmeldingen.

Veikartet fikk et økonomisk tilskudd på 1 500 000 kroner pr år i perioden 2019-2022. Disse midlene har blitt tildelt skoler som har søkt. Alle skoler har fått mulighet til å søke gjennom årlige invitasjoner til skolene.

Veikartet har vært gjennom en revidering i løpet av våren 2022. Revidering er utført av en arbeidsgruppe bestående av en representant fra Næringsseksjonen, en avdelingsleder fra Åkrahamn vgs, en entreprenørskapslærer fra Tryggheim vgs, leder Ungt Entreprenørskap og rådgiver fra seksjon skole.

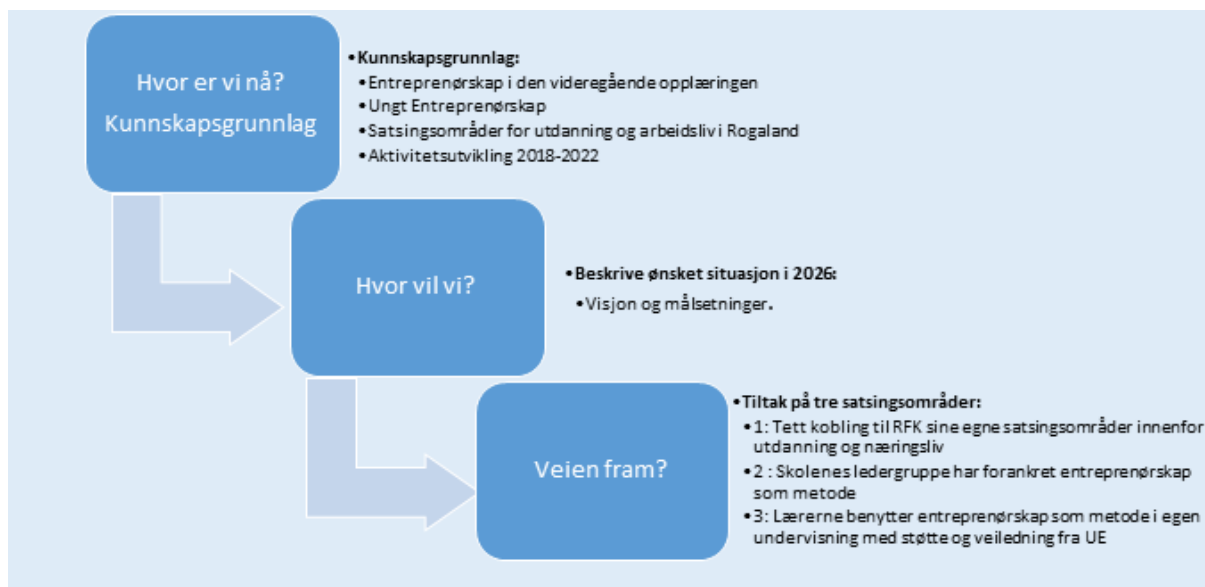
I revideringsarbeidet har vi valgt å omstrukturere veikartet, vi har delt det i to deler, i (A) kunnskapsgrunnlaget, og i (B) hoveddokumentet.

Problemstilling

Fylkestinget bes ta stilling til revideringen av veikartet 2019-2022.

Saksopplysninger

Hensikten med veikartet er å få et felles forpliktende grunnlag for videre utvikling av entreprenørskap i den videregående opplæringen i Rogaland for den neste fireårsperioden. Dokumentet presiserer hva som menes med entreprenørskap og hvorfor dette er viktig, hva som er status på dette området i Rogaland i dag og det setter ord på hvor vi ønsker å være om fire år. Veikartet peker på tre satsingsområder som det er særlig viktig for å komme dit vi ønsker. Veikartet angir konkrete mål og tiltak på disse tre satsingsområdene. Delene i veikartet kan illustreres slik:

Revideringen har bestått i:

Satsingsområder er tydeligere formulert og mer konkrete.
Samarbeidet med næringsseksjonen om konkrete tiltak er blitt flere og kommer tydeligere fram i revidert versjon.
Det er nå tre hoved satsningsområder:

1. Tett kobling til Rogaland fylkeskommune sine egne satsingsområder innenfor utdanning og næringsliv.
2. Skolenes ledergruppe har forankret entreprenørskap som metode.
3. Lærerne benytter entreprenørskap

Dokumentet er delt i to deler, en hoveddel som inneholder spesifikke mål med Veikartet for entreprenørskap og et kunnskapsgrunnlag.
Kunnskapsgrunnlaget omfatter opprinnelig bakgrunn for saken. Den viser også til hvordan entreprenørskap passer inn i LK20, den beskriver hvordan Ungt Entreprenørskap passer inn som samarbeidspartner for skolene, og hvordan en kan bruke entreprenørskap som pedagogisk metode. Den viser også til satsingsområder som skolene og næringslivet kan og bør ha samarbeid om, og hvordan utdanning og arbeidsliv trenger hverandre for å oppnå felles mål. Videre viser kunnskapsgrunnlaget til aktivitetsutvikling gjennom de siste årene, og har en oversikt over hvordan en best kan forankre veikartet i alle deltakende institusjoner.

Hoveddelen består av formålet med veikartet. Arbeidsgruppen har foreslått nye satsingsområder som er mer konkrete og planen er ment å være lettleselig og lett tilgjengelig for brukerne, slik at også lærere som ikke har entreprenørskapsutdanning skal kunne bruke det.

Dette er satsingsområdene:

Satsingsområde 1 av 3: Tett kobling til RFK sine egne satsingsområder innenfor utdanning og næringsliv.

Ved å ta i bruk entreprenørskap som metode i klasserommet, vil skolene bidra til å styrke arbeidet med å oppfylle de mål og satsingsområder som RFK har vedtatt både for utdanning og næringsliv.

Entreprenørskap som metode bidrar til konkrete og praktiske løsninger for å oppfylle satsingsområdene innenfor utdanning. Det er også et sterkt ønske at næringsstrategien, og muligheter for verdiskapning innenfor denne, blir kjent for langt flere av Rogaland sine unge innbyggere på et tidlig stadium.

Det gjøres ved følgende tiltak:

Opplæringsseksjonen og UE:

- Videreføring av at entreprenørskapsaktiviteten synliggjøres i Kvalitetsmeldingen for videregående opplæring
- UE gir en status på Veikartet en gang i året i Opplæringsutvalget. Gjerne med fokus på elevenes stemme, her kan elever bidra!
- UE inviteres inn på Opplæringsavdelingens arenaer der det er naturlig. F eks Rektormøter, Rogalandskonferansen, og lignende.
- Opprettholder en kontaktperson fra både opplæringsseksjonen og næringsseksjonen med ansvar for oppfølging og implementering av Veikartet.

Næringsseksjonen og UE:

- Bruke næringsstrategien sine fire satsingsområder som tema på Innovasjonscamper. Bidra med kompetanse og tid i gjennomføringen av disse.
- Vurdere eierskap til prisen for "Størst verdiskapningspotensiale" under Fylkesmesterskapet for ungdomsbedrifter for å synliggjøre viktigheten av framtidig verdiskapning i Rogaland.
- Gjøre RFK sine tilbud for verdiskapning og innovasjon mer kjent for skolene og lærere. F eks. kan Skape sine kurs for gründere være nyttige for ungdomsbedrifter.
- Tilgjengeliggjøre/lage oversikt over nettverk i virkemiddelapparatet som gjør det enklere for skoler å ta kontakt i disse miljøene (Innovasjon Norge, Skape, Valide, næringshager, osv)
- Sammen med UE ta en gjennomgang av RFK sine egne virkemidler knyttet til næringsutvikling for å se om det finnes muligheter og koblinger mot aktiviteter og satsinger.
- Legge til rette for at regionrådene kan få en årlig status fra UE. Her kan elever inviteres med.
- Legge til rette for at UE, lærere og elever kan delta på aktuelle arenaer i Næringsseksjonens regi.

Satsingsområde 2 av 3: Skolenes ledergruppe har forankret entreprenørskap som metode

Skoleledelsen forankrer entreprenørskap i egne utviklingsplaner slik at det utvikles profesjonsfelleskap for å sikre en langsiktig og forutsigbar satsing. Dette har klar sammenheng med LK20 samt RFK sine satsingsområder for den videregående opplæringen. (ref avsnitt xx i kunnskapsgrunnlaget)

Det gjøres ved følgende tiltak:**Skolene:**

- Det sikres at skolelederne vet hva entreprenørskap i undervisningen innebærer og hvordan dette kan være et godt verktøy for å oppfylle LK20 og RFK sine egne satsingsområder innenfor videregående opplæring.
- Økt fokus på samarbeid og erfaringsdeling mellom lærere som bruker entreprenørskap som metode på den enkelte skole. Dette for å fremme og styrke profesjonsfellesskap og få mer ut av arbeidet som gjøres.
- Økt fokus på entreprenørskap i yrkesfag. Tverrfaglig samarbeid mellom programfag og fellesfag vektlegges.
- Lærere gis tid og rom til å delta på kurs i regi av UE for å tilegne seg den kompetansen som trengs for å ta programmer og metoder i bruk i eget klasserom.
- Skolen har entreprenørskapskoordinator som legger til rette for samhandling og aktivitet ved skolen.
- Instruksen for entreprenørskapskoordinator følges og det legges til rette for at koordinatoren får rom til å utøve rollen for å lykkes med satsingen på egen skole.

Opplæringsseksjonen og UE:

- Videreføring og utvikling av entreprenørskapskoordinator-rollen:
- Revidere instruks for entreprenørskapskoordinator og sørge for at alle skoler tar den i bruk
- Utarbeide "fem tips til entreprenørskapskoordinator for å lykkes med satsingen på egen skole".
- Videreføring og utvikling av Entreprenørskapsforum:
- Gjennomføres fysisk to ganger i året.
- Sørge for godt innhold som sikrer at det er attraktivt, inspirerende og lærerikt å være en del av forumet.
- Legge forumet fysisk til ulike arenaer som bedrifter, organisasjoner eller utdanningsinstitusjoner
- Etablere månedlige, digitale møter for å bygge relasjon mellom entreprenørskapskoordinatorer i hver region. Erfaringsdeling og trygghet.
- Aktivisere kanalen for entreprenørskapskoordinatorer på Teams for å ta ned terskelen for å stille spørsmål og dele erfaringer.
- Vurdere en "mentorordning" for nye koordinatorene for å skape trygghet i rollen.

Satsingsområde 3 av 3: Lærerne benytter entreprenørskap som metode i egen undervisning med støtte og veiledning fra UE

Elevene skal lære gjennom å ta fatt på reelle problemstillinger hvor de foreslår løsninger som skaper verdi for andre. UE skal med sin kompetanse og engasjement støtte og veilede lærerne med å se muligheter for, og ta i bruk, entreprenørskap som metode i klasserommet.

Det gjøres ved følgende tiltak:

Skolene:

- Det sikres at lærere vet hva entreprenørskap i undervisningen innebærer og hvordan dette kan være et godt verktøy for å oppfylle LK20 og RFK sine egne satsingsområder innenfor videregående opplæring.
- Lærere deltar på kurs i UE sine programmer før de tar dem i bruk i eget klasserom.
- Det sikres at det hvert år er lærere som gjennomfører etter- og videreutdanning innenfor entreprenørskap. Denne kompetansehevingen settes i system og det kan søkes om ressurser til etter- og videreutdanning.

UE:

- Sette opp og gjennomføre årshjul med arrangementer og kurs for elever og lærere som deltar i Ungdomsbedrift.
- Arrangere kurs for lærerne i programmene beskrevet i Veikartet.
- Arrangere nettverkssamling for Ungdomsbedriftslærere en gang i året. Målet er erfaringsdeling, inspirasjon og faglig påfyll.
- Være en sparringspartner og veileder for lærere som ønsker å ta i bruk entreprenørskap i egen undervisning.
- Stille opp på planleggingsdager og andre arenaer der vi blir forespurt om deltakelse.

Det er ønskelig at driftsmidlene til UE ses i sammenheng med revisjonen av veikartet, og den økte aktiviteten vi har hatt siden det ble vedtatt i 2018. UE har doblet aktiviteten, det betyr økte utgifter når flere elever og lærere skal veiledes, være med på kurs og delta på arrangementer.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren har delt Veikartet i to deler, dette gjør det lettleselig og lett tilgjengelig for brukerne. Saksfremlegget viser at veikartet har fungeret etter sin hensikt, og at revidert versjon vil være med på å styrke arbeidet ytterligere. Evalueringen viser at UE sine aktiviteter siden veikartet ble vedtatt i 2018 har styrket resultatet av entreprenørskap i skolene.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2022/29612-1
Saksbehandler: Brit Gording
Avdeling: Seksjon for PPT

Ny evaluering – styrking av sosialrådgivere

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
32/2022	25.05.2022	Yrkesopplæringsnemnda
47/2022	30.05.2022	Ungdommens fylkesråd
65/2022	30.05.2022	Fylkesrådet for funksjonshemmede
32/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget

Sammendrag

Prosjektet startet som et prøveprosjekt med økt sosialrådgiverressurs ved 6 utvalgte videregående skoler. Skolene ble valgt ut på bakgrunn av kriteriene frafall, fullført og bestått, men også geografisk spredning skulle vektlegges. Skolene som har deltatt er Bergeland, Godalen, Haugaland, Kopervik, Sola og Vågen vgs. De seks skolene fikk hver en tilleggsressurs tilsvarende en 50% sosialrådgiver stilling og prøveperioden ble satt til to år. Forsøket ble igangsatt ved oppstart skoleåret 2018/2019.

Mandatet for prosjektet var å øke fullføringsprosenten gjennom aktivt å iverksette tiltak som kunne redusere frafallet fra videregående opplæring.

Fylkesdirektøren viste i sak FT-114/17, Økonomiplan og årsbudsjett 2018 til: «Som en del av nullvisjonen gjennomføres et prøveprosjekt med økt antall sosialrådgivere ved utvalgte videregående skoler, for å få ned frafall. Det fremmes våren 2018, en sak for opplæringsutvalget som skisserer opplegg for gjennomføring.»

Fylkestinget vedtok i mai 2020 å videreføre prosjektsatsningen for ytterligere to nye skoleår. Det ble vedtatt at Prosjektet skulle levere en statusrapport våren 2022. Se sak 2020/15795 Evaluere ordning om ekstra sosialrådgiver ressurs ved seks av skolene.

Da saken var oppe til politisk behandling i 2020 ble en liste med 26 iverksatte tiltak fremlagt. Det ble fremsatt et ønske fra politikerne om en mer målbar evaluering av effekten på tiltakene som var igangsatt. Arbeidet med dette har vært preget av de to påfølgende år ble preget av pandemi, endrede fraværsregler, hjemmeskole og omfattende nedstengning av samfunnet.

Som det kommer frem av Rogaland fylkeskommunes Kvalitetsmelding for skoleåret 2020/2021 er fullføringsprosenten i Rogaland rekordhøy, fylket har i dag de beste resultater i landet.

Fylkesdirektørens innstilling

Fylkesdirektøren mener at denne ekstra satsingen på disse skolene har gitt godt resultat. Prosjektet har utarbeidet gode, konkrete tiltak som bidrar til at fylket oppfyller flere nasjonale, statlige og lokale handlingsplaner.

Fylkesdirektøren mener at prosjektet har igangsatt en rekke tiltak som har bidratt til å fange opp og hjelpe unge til å fullføre opplæringsløp. Dette er tiltak som har overføringsverdi og kan nyttes for å oppfylle intensjonene i Fullføringsreformen.

Fylkesdirektøren tilrår derfor at prosjektet videreføres for en ny periode med varighet tre skoleår.

Forslag til vedtak

- 1) Fylkesdirektøren tilrår at ordningen med økt sosialrådgiverressurs ved 6 utvalgte videregående skoler videreføres for en ny periode med varighet for tre nye skoleår.
- 2) Kostnaden for dette prosjektet er 2,6 Mill i året. Dekningen videreføres innenfor rammen av 0-visjonen.

Eiliv Fougner Janssen
fylkesopplæringssjef

Vidar Kongestøl Kristensen
Seksjonssjef PPT

Bakgrunn for saken

Prosjektet - arbeid i 2020 - 2022

Prosjektet har opprettholdt et høyt arbeidstrykk knyttet til prosjektets mandat under pandemien. Det har vært jobbet med å fange opp elever og følge med på aktivitet og kontaktpunkt med skolen. Elever der en registrerte at kontakten med skolen synes å avta, ble kontaktet og fulgt opp. Smittevernrestriksjonene og bortfall av skolens naturlige samhandlingsarenaer, har påvirket mange. I samtale med unge har skolemotivasjon vært et gjentakende tema, likeledes behov for kunnskap om hvordan døgnrytme og fysisk aktivitet kan regulere og dempe bekymring og uro.

Fylkestinget fikk våren 2020 presentert 26 iverksatte tiltak fra prosjektet. Det jobbes fortsatt med disse tiltakene. I denne saken vektlegges den faglige forankringen, planene og arbeidet som ligger bak nyutvikling av tiltak. Dette for å få frem at Prosjektet har en bevissthet rundt faglige forankringen for å oppnå målsettingen i mandatet.

Deltakerne i Prosjektet har meldt bekymring knyttet til om elevfraværet i og etter pandemien har økt. Elevenes egenmelding eller foreldremeldinger om fravær, er i dag ikke registrert i fraværstatistikkene, de reelle tallene er derfor ukjent.

Bekymring knyttet til elever og mulig økt fravær, gjorde at Regjeringen i 2021 oppnevnte en arbeidsgruppe som fikk i mandat å foreslå tiltak, som kunne bøte på elevers faglige og sosiale tap, som følge av koronapandemien. Rapporten «Skolen etter koronapandemien, Et løft for trivsel og læring» ble presentert i juni 2021. Fylkesdirektøren er fornøyd med at Rogaland fylkeskommune gjennom blant annet Prosjektet, allerede hadde igangsatt flere av tiltakene arbeidsgruppen foreslo. Rapporten peker på tiltak som kan øke tilhørighet og hvordan faglige og sosiale læringsfellesskap kan styrkes. Rapporten påpeker skoleeiers ansvar for å påse at det finnes gode rutiner for å identifisere elever med bekymringsfullt fravær, noe Prosjektet har arbeidet spesielt med.

Et annet tiltak som trekkes frem, er å identifisere og ha økt samhandling rundt ulike overganger i opplæringsløpet, dette har fra 2018 vært del av mandatet for Prosjektets arbeid.

Opplæringsavdelingen utarbeidet på vegne av fylkesrådmannen et mandat for forsøket. Mandatet innebar å iverksette tiltak for å fange opp elever i risiko for å droppe ut, og få flere unge til å fullføre opplæringen. Det skulle arbeides med kartlegging og tiltak knyttet til overganger som hadde vist økt risiko for frafall. Tiltak skulle iverksettes i tett samarbeide med skolens ledelse. Prosjektskolene skulle arbeide for at eksisterende kjønnsforskjeller i frafallsstatistikkene skulle utjevnes, samt bedre dialogen mellom elev-skole og hjem-skole. I tillegg skulle skolene iverksette tiltak som kunne forbedre skolens rutiner og systemarbeid, alt med mål om å få flere unge til å gjennomføre opplæringen.

Oppfølging av arbeidet skulle ivaretas av fylkeskommunal PP-tjeneste. Det har vært tre – fire samlinger årlig for sosialrådgiverne på pilotskolene. Samlingene har tatt for seg mandat, fremdrift i arbeidet og skoleutvikling. Kunnskap og nyere forskning på

hva som fremmer motivasjon, tilhørighet og gjennomføringsevne i opplæringen har vært tema. Kompetanse har vært hentet inn fra opplæringsavdelingen og Læringsmiljøsenteret på UiS.

Tiltak iverksatt på skolene med forsøksordningen økt sosialrådgiver ressurs;

De seks skolene har iverksatt både ulike og sammenfallende tiltak. Alle skolene har dokumentert flere tiltak som er iverksatt. Fylkesrådmannen velger her kort å nevne tiltakene uten å navngi ved hvilke/hvilken skole tiltaket drives. Dette fordi tiltak og beskrivelser koblet mot enkelt skole, kan medføre brudd på taushetsplikten. Noen tiltak er rettet mot personalet, noen mot elever, noen iverksatt for hele skolen, andre for store/små elevgrupper eller også for enkelt elever.

Tiltakene er i stor grad initiert av de som innehar prosentstillingen i forsøksordningen, men alle tiltak er iverksatt i tett samarbeid med rektor, skolens ledelse og andre ansatt på skolen. I noen tilfeller involverer tiltakene også eksterne samarbeidspartnere.

Tiltak som ble iverksatt på de seks skolene;

1. Personalet har jobbet med å forberede og trygge overgang fra grunnskole til videregående opplæring. Møte med tidlig gjennomgang av alle søkere, for å fange opp elever med behov for faglig og sosial støtte.
2. Trivselsundersøkelse. Alle elevene gir skolen tilbakemelding på hvordan de trives på skolen. Skolen kan hurtig fange opp generell trivsel hos elevgruppa og får innsyn i enkelt elevens trivsel. Skolen iverksetter trivselsfremmende tiltak, tiltak rettet mot alle, grupper eller enkeltelever. Mål med tiltaket er å fange opp enkelt elever i risiko for å falle fra, mens det ennå er handlingsrom for å snu dette.
3. Tett oppfølging av elever i akutte livskriser. Tiltaket har krevd tid og tilgjengelighet, og fremmet god kommunikasjon mellom kollegaer. Skolens ansatte jobber systematisk for å bli bedre til å se elevene og iverksette god ivaretagelse.
4. «Flying start». Nye elever får tilbud om tre dagers forberedelse og trygging (faglig og sosialt) på skolen, i forkant av skoleoppstart.
5. «Rett elev på rett plass» Før gruppeinndeling gjennomfører alle elever en 1 til 1 samtale med lærer. Her går vi gjennom en enkel spørreundersøkelse, kartlegger trivsel, motivasjon og skolefaglige ønsker.
6. Etablert «Heiagjeng» rundt enkelt elever. Et tiltak der ansatte i skolen og andre samarbeidspartnere samarbeider om å støtte elev. Samarbeidet på tvers er konstruktivt, at flere «heier» fremmer skolemotivasjon og gjennomføringsevne.
7. Nærværsteam. En systematisk oppfølging på team/avdelings nivå. Starter tidlig og har et forebyggende aspekt. Målet er å se elever, fange opp hvordan de har det, kunne ta signal og være tett på. Dersom/når noen strever eller vi ser et økende skolefravær – er nærværsteamet der med engang. Nærværsteamet iverksetter tiltak for hjelpe ungdom til å fullføre. Ved behov kobles andre instanser eller samarbeidspartnere på.

8. Handlingsplan for god psykiske helse. Skolen har sett på ansvarsområder for ansatte og sett på tiltak som skal brukes for å forebyggende frafall. Vi har vektlagt å dele opp tiltak til konkrete handlinger, som fremmer trivsel, trygghet og tilhørighet til skolen.
9. Utarbeidet handlingsplanen «Arbeid mot skolefravær», målet er å redusere elevers skolefravær. Hele skolens personale har fellesansvar for handlingsplanen og tiltak som skal motivere for oppmøte/gjennomføring.
10. Elevoppfølging, utarbeidet et oversiktskart, sett på hvem som har ansvar for hva, når i elevoppfølgingen. (Begrepet «elevoppfølgingen» brukes her om alle elever som står i faresonen for ikke å fullføre eller bestå.)
11. Opprettet pedagogisk styrkerom. Pedagogisk styrkerom er et fysisk rom på skolen. Det er opprettet for å imøtekomme elever som er i ferd med å miste eller ikke oppnå karakter i ulike fag. Et tiltak for å hindre at elever dropper ut av opplæringen. På pedagogisk styrkerom kan elever delta i enkelte fag eller være i perioder. Hvem som er aktuelle elever for pedagogisk styrkerom drøftes og er eget punkt på skolens ressursmøter.
12. Aktiv karriereveiledning for elever på vg1. Slik at skolen tidligst mulig kan fange opp og hjelpe elever som gir signal på å ha «havnet på feil hylle» eller virker lite motivert for fag. Kartlegge elevenes interesse for faget/ene slik at skolen kan gå inn med støtte og hjelp. For eksempel støtte elever med svake språklige ferdigheter. Målet er å hjelpe elever til å velge fagområder de kan mester og få læreplass til.
13. Kartlagt alle arbeidsoppgavene skolens rådgivere bruker tid på. Kartleggingen er gjort for å kvalitetssikre at alle elever får best og mest mulig likt tilbud, uavhengig av hvilken rådgiver de møter.
14. Mentorundersøkelse, gi tilbud om en mentor dersom noen trenger oppbakking og støtte til å fullføre opplæringen.
15. Utarbeidet rutineskjema for elevene. Rutineskjema gir elevene god oversikt over hva skolen forventer, hva de må jobbe med og når ting skjer.
16. Tiltak for å ivareta hybelbeboere. Egne samlinger for alle som bor på hybel, samlingene har hatt et sosialt formål, men tilbyr også rådgivning og praktisk hjelp. Tema som har vært tatt opp er regnskap, ukeplanlegging, ernæring, helse etc.
17. Overskuddsmat til hybelboere. De som bor på hybel, får tilbud om gratis overskuddsmat fra skolekantinen ved skoledagens slutt.
18. «Pauserom». Det er et lavterskel tilbud, et felleskap hvor ingen må prestere eller bli vurdert, der alle kan delta og være i felleskap. Voksne er også til stede.
19. Iverksatt tiltak for god ivaretagelse og oppfølging av lærerkandidatene.
20. Opparbeide og aktivt bygge gode relasjon til bedrifter. Skolen jobber bevisst for å skape (ennå) bedre relasjoner med bedrifter, som har eller kan tenkes å ha elever i praksis/lære.
21. Praksis utenfor skolen. Bruk av praksis utenfor skolen, er en motivasjonsfaktor for skoletrøtte elever.
22. «Tidlig innsats», et systematisk og målrettet arbeid for å kartlegge og følge opp elever med behov for sosial og faglig tilpasning og tilrettelegging.

23. «Sosialpedagogisk kartlegging» Gjennomgang av alle elever med vedleggsskjema, med hensikt å avdekke behov og foreslå tiltak.
24. Individuell og gruppeveiledning for utsatte elever. Lærere plukker ut elever de ser vil slite med å få læreplass. Økt sosialrådgiverressurs brukt til individuelle samtaler med disse for å kartlegge situasjon og skape gode relasjoner. Deretter får elevene tilbud om å delta i gruppe hvor en jobber målrettet med å gjøre eleven(e) kvalifisert til læreplass. Bruker anerkjennende elevsamtale som metode og jobber blant annet med mestring, fremtidsmål, søke læreplass og jobbintervju.
25. Forsøksordningen med økt sosialrådgiverressurs er et satsningsområde for hele skolen, et pågående utviklingsarbeid. Ordningen er derfor oppe på skolens agenda ofte og fast på møter i ledelsen.
26. Det må nevnes at noen av overnevnte tiltak også gjennomføres på flere eller alle av våre videregående skoler. Likevel er et viktig poeng at sosialrådgiverne i forsøket opplever forsterket implementeringskraft og større gjennomføringsevne enn hva de ellers ville klart å utrette, uten deltakelse i dette prosjektet. I tillegg er det etablert unike prosjekter på pilotskolene.

I satsningsplanen for videregående opplæring i Rogaland 2021 – 2025 vektlegges å *«Fremme et godt læringsmiljø. Skolene og lærebedriftene skal bygge et inkluderende og mangfoldig læringsmiljø som skal fremme fellesskap, trivsel, læring og god psykisk og fysisk helse for alle»*. Rogaland fylkeskommune er opptatt av at alle unge i trå med Opplæringsloven § 9 har rett til et trygt og godt skolemiljø. Det er nulltoleranse for krenking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering på de fylkeskommunale opplæringsarenaene.

I Rogaland har opplæringsutvalget vedtatt «Handlingsplan mot diskriminering av elever, lærlinger og lære kandidater som tilhører LHBTI+» Handlingsplanen fastslår at det skal jobbes med holdninger som forhindrer diskriminering av kjønnsidentitet og seksualitet. I samsvar med Opplæringslovens §9 og den nye likestillings- og diskrimineringsloven fra 2018. Der det står; *«i Norge skal alle ha like rettigheter uavhengig av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Homofile, lesbiske, bifile og transpersoner (lhbt-personer) skal kunne leve åpent, og norske myndigheter arbeider for å hindre diskriminering. Regjeringen har som mål å styrke lesbiske, homofile, bifile og transpersoners rettigheter og motarbeide diskriminering som skjer med bakgrunn i seksuell orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk.»*

Det er inneværende år bare femti år siden homofili ble avkriminalisert i Norge. Tidligere ble seksuell legning for noen diagnostisert som psykisk sykdom og avkriminalisering fant sted i 1972. Det er sannsynlig at vår nære forhistorie kan preget vår kunnskap. Deltakerne i Prosjektet har jobbet med den vedtatte handlingsplan og har etablert kontakt med Rosa kompetanse en kunnskapsenhet innunder FRI – foreningen for kjønns og seksualitetsmangfold. Prosjektets deltakere ønsker med økt kunnskap om LHBT+ å erverve seg større kunnskap og innsikt, slik at dette ytterligere kan fremme likeverd, inkludering og trivsel på opplæringsarenaene.

Fylkesdirektøren mener Prosjektet har utarbeidet gode, konkrete tiltak som bidrar til at fylket oppfyller flere nasjonale, statlige og lokale handlingsplaner.

Fylkesdirektøren ser at videregående opplæring også fremover vil endes, Fullføringsreformen, Meld. St 21 (2020-2021) har utvidet retten til videregåendeopplæring og fjernet tidsbegrensningen på opplæring. Alle uavhengig av alder, har rett til opplæring inntil de har fullført og bestått videregåendeopplæring.

Fullføringsreformen vil innebære etablering av nye strukturer og tiltak, fylkesdirektøren mener Prosjektet alt har igangsatt en rekke tiltak som kan ha overføringsverdi for å nå målene i Fullføringsreformen. Det samme vil gjelde for arbeid og tilpasning til ny integrerings lov.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren er godt fornøyd med at Rogaland fylkeskommune har høyest fullføringsprosent fra den videregående opplæring i landet. Det viser at en politisk satsning på dette arbeidet har gitt resultater.

Fylkesdirektøren er også fornøyd med at Rogaland fylkeskommune gjennom blant annet Prosjektet, allerede hadde igangsatt flere av tiltakene regjeringens arbeidsgruppe foreslo som tiltak i kjølvannet av pandemien i juni 2021.

Satsningen på Prosjektet ble startet som et prøveprosjekt med en varighet på to år. Deretter ble prosjektet utvidet med ytterligere to nye år. Fylkesdirektøren har forståelse for uforutsigbarheten dette har medført for deltakerskolene.

Fylkesdirektøren mener Prosjektet har utarbeidet gode, konkrete tiltak som bidrar til at fylket oppfyller flere nasjonale, statlige og lokale handlingsplaner.

Fylkesdirektøren ser at Fullføringsreformen vil medføre nye oppgaver for den videregående opplæring, Meld. St 21 (2020-2021). Reformen har utvidet retten til videregåendeopplæring og fjernet tidsbegrensningen på opplæring. Det innebærer at alle, uavhengig av alder, har rett til opplæring inntil de har fullført og bestått videregåendeopplæring. Fullføringsreformen vil innebære etablering av nye strukturer og tiltak for å nå målet om økt gjennomføring.

Fylkesdirektøren mener Prosjektet har igangsatt en rekke tiltak som har bidratt til å fange opp og hjelpe unge til å fullføre opplæringsløp, tiltak som har overføringsverdi og kan nyttes for å oppfylle Fullføringsreformen. Fylkesdirektøren mener derfor satsningen skal vektlegges ved at Prosjektet gjennomføring videreføres for en ny prosjektperiode og at denne settes til 3 skoleår

Forslag til vedtak

- 1) Fylkesdirektøren tilrår at ordningen med økt sosialrådgiverressurs ved 6 utvalgte videregående skoler videreføres for en ny periode med varighet for tre nye skoleår.

- 2) Kostnaden for dette prosjektet er 2,6 Mill i året. Dekningen videreføres innenfor rammen av 0-visjonen.

Relevante Kilder

Rapporten «Skolen etter koronapandemien, Et løft for trivsel og læring» fra juni 2021;
https://www.regjeringen.no/contentassets/637a7dd9f97b42c49eab111a0fce074e/tapt_laring_raport_tiltak_a4_final.pdf

Rapporten «Ny strategi for Barneombudet 2022–2024» fra mars 2022
<https://www.barneombudet.no/aktuelt/aktuelt/ny-strategi-for-barneombudet-2022-2024>

Ny likestillings- og diskriminerings lov og nytt håndhevingsapparat
<https://lovdata.no/dokument/SPHPM/pm-2018-02>

Fullføringsreformen, Meld. St 21 (2020-2021).
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-21-20202021/id2840771/>

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2022/30956-1
Saksbehandler: Mary-Ann Drange
Avdeling: Seksjon for opplæring i skole OPS

Kompetanseoversikt, kompetansebehov og rekruttering

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
48/2022	30.05.2022	Ungdommens fylkesråd
33/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget
80/2022	14.06.2022	Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 Vedlegg 1 - Kompetanseplan 2016-2025 Strategiplan for etter- og videreutdanning**
- 2 Vedlegg 2 - Plan for desentralisert kompetanseordning i videregående opplæring i Rogaland frem mot 2025**
- 3 Vedlegg 3 - Plan for Tilskuddsordning til kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæring og Yrkesfaglærer 2**
- 4 Vedlegg 4 - Styringsdokument Helhetlig fag- og yrkesopplæring HFY**
- 5 Vedlegg 5 - Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten_ Kompetanse - samhandling og nyttiggjøring**

Sammendrag

Fylkesdirektøren presenterer i denne saken en helhetlig kompetanseoversikt, en framskriving av kompetansebehov og en redegjørelse for hvordan skolene rekrutterer godt kvalifiserte lærere. Saken omhandler antall tilsatte i pedagogiske stillinger og andelen lærere uten godkjenning. Fagfornyelsen (LK 20) har gitt skolene et økt fokus på etter- og videreutdanning. Fra og med 2014 og til i dag har 1258 lærere fått finansiert videreutdanning via Kompetanse for kvalitet. Gjennom Yrkesfaglærerløftet som gir støtte til videreutdanning for yrkesfaglærere, har 156 yrkesfaglærere tatt videreutdanning fra 2019 til 2021.

Fra 2011 har fagnettverkene vært hovedarena for kompetanseutvikling og etterutdanning i fylkesdirektørens regi. Vi har 16 fylkesnettverk og 15 regionale fagnettverk, og disse har vært sentrale ved innføringen av Fagfornyelsen (LK 20). I 2019 ble skoleeier gitt et styrket handlingsrom til å gjennomføre etterutdanning som kollektive kompetanseutviklingstiltak i samarbeid med universitet og høyskoler, og aktørene i fag- og yrkesopplæringen.

Det er en målsetting for Rogaland fylkeskommune å opprettholde og å kunne tilby et kontinuerlig tilbud av formell skolelederutdanning på masternivå. Fra 2003 og til i dag har godt over 100 skoleledere deltatt i utdanningen. Rektorsamlinger og regionale rektorgrupper fungerer som profesjonelle læringsfellesskap. Skolenes ledergrupper får mulighet til å samarbeide om kompetanseutviklingstiltak ut fra egne behov og med fokus på pedagogisk ledelse.

Fylkesdirektøren finner framskriving av kompetansebehov ut over 2025 komplisert. Endelige føringer for ny opplæringslov og Fullføringsreformen er ennå ikke kjent. Videre vil en måtte ta med vekst i elevtall og alderssammensetning i lærerstaben, faktorer som er kjente. Etter

fylkesdirektørens vurdering vil skolene ha kapasitet til å møte kompetanseutfordringene om en opprettholder dagens nivå for etter- og videreutdanning.

Rogaland fylkeskommune har ulike verktøy for å rekruttere godt kvalifiserte lærere. Gjennom statlige støtteordninger kan kompetente fagpersoner som er ansatt i undervisningsstillinger, men mangler godkjent lærerutdanning, få stipend for å ta yrkesfaglærerutdanning. Praksissamarbeid med Universitetet i Stavanger (UiS) er en tjenlig måte å rekruttere godt kvalifiserte lærere.

Tilbudene innen etter- og videreutdanning og veiledning av nyansatte, nyutdannede lærere er viktige virkemidler for å rekruttere og å beholde gode lærere.

Fylkesdirektørens innstilling

Saken om kompetanseoversikt, kompetansebehov og rekruttering tas til orientering.

Inge Smith Dokken
fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen
fylkesopplæringssjef

Bakgrunn for saken

Fylkestingets behandling av sak 145/2021 Kvalitetsmelding videregående opplæring 2021 i møte den 14.12.2021: *Fylkestinget ber om en egen sak som omtaler helhetlig kompetanseoversikt, framskriving av kompetansebehov og arbeid med rekruttering av godt kvalifiserte lærere.*

Problemstilling

Fylkesdirektøren vil i denne saken presentere en helhetlig kompetanseoversikt, en framskriving av kompetansebehov og en redegjørelse for hvordan skoleeier sammen med de videregående skolene rekrutterer godt kvalifiserte lærere.

Saksopplysninger

Fylkesdirektøren velger i denne saken å avgrense perioden for den helhetlige kompetanseoversikten frem mot 2025. Dette valget er gjort ut av tre årsaker: Statlige strategier for videreutdanning som Kompetanse for kvalitet og Yrkesfaglærerløftet gjelder frem mot 2025.¹ Den andre årsaken er å finne i kompetanseplanen *Kompetanse og kapasitetsbygging – Strategiplan for etter- og videreutdanning av lærere og skoleledere i den videregående skolen i Rogaland frem mot 2025* (vedlegg 1). Dette strategidokumentet skal kunne gi svar på hvordan skolen skal kunne mestre endringer som har bakgrunn i et kunnskapsintensivt, multikulturelt samfunn og i følgene av økopolitiske endringer. Strategiplanen for etter- og videreutdanning har som målsetting å styrke elevenes læring og motivasjon ved å øke lærernes faglige, fagdidaktiske og pedagogiske kompetanse og skal gi rom for å sette i gang nye tiltak der erfaringer, lokale behov og nye ordninger tilsier dette.

Regionreformen og nasjonal kompetansepolitisk strategi pålegger fylkeskommuner et større ansvar for kompetansepolitikk og en sterkere rolle i kompetanseplanlegging. Dette er den tredje årsaken bak valget å avgrense perioden for helhetlig kompetanseoversikt frem mot 2025. Rogaland fylkeskommunene har startet arbeidet med å lage en regionalplan for kompetanse som skal bidra til samarbeid mellom utdanningstilbydere, næringsliv og arbeidsliv i regionen som er tenkt sendt ut på høring april 2023. Den ferdige planen vil vedtas i løpet av fylkestingsperioden.

En sak som skal omtale en helhetlig kompetanseoversikt, vil ta utgangspunkt i *Kompetanse og kapasitetsbygging – Strategiplan for etter- og videreutdanning av lærere og skoleledere i den videregående skolen i Rogaland frem mot 2025*. Denne kompetanseplanen har to funksjoner. For det første en langsiktighet der målsettingen er godt utdannet og omstillingsdyktige lærere og skoleledere slik at skolen fornyer seg i tråd med samfunnsendringene. For det andre vil milepælene med kortsiktig perspektiv innfri behovet for å kunne planlegge og gjennomføre tidsbestemte kompetanseutviklingstiltak som kan være nye basiskompetanser ved innføring av nytt læreplanverk. Strategiplanen rulleres hvert tredje år ved å prioritere fag og kompetanseområder i tråd med nasjonale prioriteringer og som videre støtter opp under de fylkeskommunale satsingsområdene. Rogaland fylkeskommune har et system for kompetanseutvikling som inneholder:

- Videreutdanning
- Etterutdanning
- Skolelederutdanning

I den videre sak vil kompetanseoversikten bli presentert gjennom disse tre elementene.

Fylkesdirektørens vurderinger

Kompetanseoversikt for de videregående skolene i Rogaland viser antall tilsatte i pedagogiske stillinger. Opplæringsloven stiller følgende krav: «...tilsetjast i undervisningsstilling i grunnskolen og i den videregående skolen, skal ha relevant fagleg og pedagogisk kompetanse.» (Opplæringslova § 10-1). I tillegg stilles det i Forskrift til opplæringslova § 14-4 «Krav for tilsetjing og undervisning i den videregående skulen.» Tall fra høsten 2021² viser at vi har 2443 ansatte ved våre skoler. 211 av disse er lærere uten godkjenning, noe som utgjør 7,6 prosent av de tilsatte. SSB og KD opererer med ulike tall når det vises til andelen ikke kvalifiserte lærere.³ Det følges ikke opp her, men vi tar utgangspunkt i fylkeskommunens tall når vi gjør rede for status og framskriving av kompetansebehov.

Stillingskode	Antall ansatte	Prosent av ansatte	Årsverk	Prosent av årsverk
Adjunkt	332	13,6 %	306	13,8 %
Adjunkt m/tilleggsutd.	825	33,8 %	768	34,6 %
Lektor	105	4,3 %	96	4,3 %
Lektor m/doktorgrad	20	0,8 %	18	0,8 %
Lektor m/tilleggsutd.	905	37,0 %	825	37,2 %
Lærer	45	1,8 %	38	1,7 %
Lærer u/godkj. utdanning	211	8,6 %	168	7,6 %
Total	2443	100,0 %	2 219	100,0 %

Tabell 1: Kompetanseoversikt for de videregående skolene i Rogaland fylkeskommune (høst 2021).

Videreutdanning

Oversikten over viser at et stort flertall av ansatte i pedagogiske stillinger ved de videregående skolene i Rogaland innfrir de formelle kravene for tilsetting og undervisning. Samtidig ser vi at skolen er i endring, og det stilles krav til faglig og didaktisk utvikling for å møte nasjonale og regionale føringer. Nasjonale kompetansekrav i Fagfornyelsen (LK 20) fører til at skolene har et økt fokus på både etter- og videreutdanning for lærere.

Gjennom strategien Kompetanse for kvalitet tilbyr Utdanningsdirektoratet statlig finansiert videreutdanning for lærere og skoleledere. Utdanningsdirektoratet har siden 2014 prioritert studietilbud innenfor ulike fag som matematikk, engelsk og norsk, samisk, norsk tegnspråk, praktisk estetiske fag og spesialpedagogikk. Lærere har også muligheten til å søke andre fag enn de som tilbys i Udir studiekatalog. Fra 2019 har yrkesfaglærere kunne søke studier gjennom egen katalog med flere tilbud som er direkte knyttet til tema i overordnet del av den nye læreplanen.⁴

Fra Opplæringsavdelingen er det uttalt en klar forventning om at den enkelte skole kjenner best egne kompetansebehov og at videreutdanning tar utgangspunkt i skolens egne behov og i fylkeskommunal kompetanseplan. Vår erfaring er at det er gode prosesser på den enkelte skole når det gjelder hvilke lærere som blir prioritert til videreutdanning.

Oversikten under viser hvor mange lærere som har fått statlig finansiert videreutdanning:

År	Videreutdanning for lærere	Videreutdanning for yrkesfaglærere
2022/23	144	47
2021/22	194	41
2020/21	115	28
2019/20	134	40
2018/19	246	-
2017/18	119	-
2016/17	117	-
2015/16	114	-
2014/15	75	-

Tabell 2: Antall lærere i Rogaland som har fått videreutdanning finansiert av Udir.

Etterutdanning

Etterutdanning er kortere kurs som ikke gir formell kompetanse (studiepoeng). Frem til høsten 2019 har etterutdanning for tilsatte i videregående opplæring vært finansiert med statlige- og/eller fylkeskommune midler.

Etterutdanning i statlig regi

Statlig etterutdanning har frem mot høsten 2019 vært gitt gjennom nasjonale satsinger der kompetansehevingen skulle være skolebasert. Fra og med 2015 og frem mot 2019 kan en se en tydelig dreining i statlig etterutdanning fra individbasert etterutdanning til skolebasert kompetanseutvikling.

Rogaland fylkeskommune har hatt skoler med i flere nasjonale satsinger som: Kompetanse for mangfold, Språkløyper og Realfagstrategien. Grunnlaget for disse tre statlige strategier er skolebasert kompetanseutvikling der hele skolen, avdelinger eller faggrupper deltar over tid, og der universitet- og høgskolemiljø vil bidra med både fag- og prosesskompetanse til skolene som deltar.

Etterutdanning i fylkesdirektørens regi

Fra 2011 har fagnettverkene vært hovedarenaen for kompetanseutvikling og etterutdanning i fylkesdirektørens regi. Fagnettverksmodellen har en grunnstruktur på 16 fylkesnettverk og 15 regionale fagnettverk. Alle lærerne som underviser i et fag, f.eks. engelsk, er medlemmer i fagnettverket for engelsk. Fagnettverksstyret består av avdelingslederne på deltakerskolene. Føringer for etterutdanning innenfor de fylkeskommunale satsingsområdene gis av Strategisk ledergruppe. Fagnettverkene er sentrale ved innføring av Fagfornyelsen (Kunnskapsløftet 2020) og på sikt Fullføringsreformen, der arbeidet i fagnettverk vil knyttes opp mot den enkelte skoles utviklingsarbeid.

Desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skole og innenfor yrkesfag

Fra og med skoleåret 2019-2020 ble desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skole og innenfor yrkesfag innført. Disse nye tilskuddsordningene innebærer et skifte i statens rolle og bidrag til skoleutvikling. Nasjonale myndigheter skal ha rollen som pådriver og tilrettelegger. Ordningen gir handlingsrom for kompetanseutvikling tilpasset lokal kapasitet ved at alle skoleeiere gjennomfører egne kompetanseutviklingstiltak i samarbeid med universitet og høgskoler. Det er lærere, skoleledere og skoleeiere som skal ha hovedrollen når de skal utvikle kvaliteten i skolen. Fylkesdirektøren har utarbeidet en plan for desentralisert ordning for kompetanseutvikling i Rogaland som strekker seg frem til 2025 (vedlegg 2).

Begge tilskuddsordninger gir støtte til kompetanseutvikling ut fra lokale behov og må ses i sammenheng med Fagfornyelsen. Ny overordnet del og nye lærerplaner i fag utfordrer skoleeier til å tenke nytt om kompetanseutvikling. Skoleeier og skolene har fått et lokalt handlingsrom til å definere egne mål, eget innhold i tiltak og tid til utprøving. Gjennom tilskuddsordningen for grunnopplæringen (Dekomp-S) vurderer skolene egne lokale kompetanseutviklingsbehov ut fra overordnet del og læreplanene, de fylkeskommunale satsingsområdene og behovet for å styrke skolens kompetanse for å gi økt læringsutbytte for alle elever. Tolv skoler deltar i kompetanseutvikling knyttet til temaene «læringsfremmende relasjoner, elevmedvirkning og vurdering» og «flerkulturell skole» i partnerskap med Læringsmiljøsenteret ved Universitetet i Stavanger. Målsetting for utviklingsarbeidet er kollektiv kompetanseutvikling som skal bidra til økt læring for elevene.

«Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis» (Kompetanseløftet) er en statlig tilskuddsordning som ses i sammenheng med andre kompetanseutviklingstiltak skolene våre deltar i. Målsettingen med Kompetanseløftet er å videreutvikle eksisterende «lag rundt eleven», og utviklingsarbeidet skjer i partnerskap mellom seksjon opplæring i skole, PPT og Læringsmiljøsenteret ved Universitetet i Stavanger. Null-visjonen og fullføringstall er faktorer som er relevante når vi snakker om «laget rundt eleven».

«Tilskuddsordning til lokal kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæring»⁵ muliggjør at fylkeskommunene kan prioritere og planlegge kompetanseutvikling lokalt, ut fra behovene til lærebedrifter, skoler og prøvenemndsmedlemmer. Målgrupper for kompetansetiltakene er yrkesfaglærere i videregående skole, instruktører og faglige ledere som gir opplæring i bedrift og også prøvenemndsmedlemmer.

Fagnettverkene har fra 2019 vært sentrale i kartleggingen av kompetansebehov innenfor de yrkesfaglige utdanningsprogrammene. Det er utarbeidet en egen plan for ordningen (vedlegg 3), i henhold til krav i forskrift. Siden tilbudet startet høsten 2020 har det kommet inn i overkant av 400 søknader om etterutdanning.

Når kompetanseutviklingsbehov utover de to første årene av det 4-yrkesfaglige opplæringsløpet skal kartlegges og utformes brukes Rogaland fylkeskommunes arena for dialog og kompetanseutvikling: Helhetlig fag- og yrkesopplæring (HFY).

Helhetlig fag- og yrkesopplæring (HFY)

HFY har siden 2011 bygget system og arbeidsmåter mellom skole og arbeidsliv/lærebedrifter med målsetting om å skape robuste nettverk for det 4-årige opplæringsløpet i yrkesfagene, for å bedre gjennomføringen og sikre en sluttkompetanse. HFY skal medvirke til å gi elevene et økt læringsutbytte gjennom et forsterket samarbeid mellom skole og bedrift, og mellom lærere og instruktører. Det er utarbeidet et styringsdokument for HFY (vedlegg 4).

Erfaringer fra samlinger våren 2022 understreker at dette er en viktig arena for å starte lokale kompetanseutviklingstiltak med bakgrunn i Fagfornyelsen, mellom skole og arbeidsliv. Fylkesdirektøren ser HFY som et viktig forum for dialog rundt kvalitet i opplæringen og økt gjennomføring. I Fullføringsreformen⁶ stilles det høyere krav til kommunikasjon og samhandling mellom skole, lærebedrift, og prøvenemnd blant annet ved å stille krav om utvikling av et profesjonsfellesskap rundt vurdering. Derfor blir Fullføringsreformen et sentralt tema i HFY i tiden fremover.

Midlene til HFY-tiltak hentes fra tilskuddsordning til kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæringen. Dette gjør at faglige ledere, instruktører og prøvenemndsmedlemmer kan frikjøpes til å arbeide med eksempelvis felles forståelse for nytt læreplanverk og vurderingspraksis, sammen med skolens personale.

Lederutdanning

RFK var tidlig ute med formell videreutdanning for skoleledere gjennom det som nå er kjent som rektorutdanningen. I 2003 startet første masterprogram i skoleledelse. Utdanningen var tilrettelagt som deltidsstudium ved siden av ordinært arbeid. Fra 2003 og frem dag har godt over 100 skoleledere deltatt i den statlige rektorutdanningen ved ulike institusjoner.

Rektorutdanningen skal gi skolelederne:

- God rolleforståelse, herunder god forståelse av ledelse og ledelse av skoler
- Kompetanse til å lede
- Kompetanse i skoleutvikling
- Et grunnlag for videre læring og utvikling som leder

De fleste av våre skoleledere har fullført utdanningsløpet frem til mastergrad i skoleledelse. Det er en målsetning for Rogaland fylkeskommune å opprettholde og kunne tilby et kontinuerlig tilbud om formell skolelederutdanning på mastergradsnivå. Nye utfordringer knyttet til skolemiljø og elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø, digitalisering, fagfornyelsen og utvikling av profesjonsfellesskapet vil være prioriterte områder i videreutdanning for skoleledere fremover. Denne høsten starter 7 nye skoleledere på rektorutdanningen.

I tillegg til formell utdanning fungerer rektorsamlinger og de regionale rektorgruppene som profesjonelle læringsfellesskap. Gjennom styringsdialogen er målsettingen å bygge og å opprettholde profesjonelle læringsfellesskap som kan bidra til god sammenheng mellom skolens mål og fylkeskommunale satsinger. Skoleledelsen må håndtere de faglige og organisatoriske endringene samfunnsutviklingen vil gi. Skal en lykkes, må det skapes en kollektiv forståelse og motivasjon for å gjennomføre endringene.

Med utgangspunkt i desentralisert ordning for kompetanseutvikling er det utformet nye tiltak for lederutvikling med fokus på pedagogisk ledelse. Kompetanseutviklingstiltakene bygger på prinsippene om kollektiv kompetanseutvikling ved at ledergrupper på skoler samarbeider ut fra lokale behov. Utviklingsarbeidet skjer i partnerskap med ulike universitetsmiljøer. De første skolene startet i 2021.

Framskrivning av kompetansebehov

Ut fra fylkesdirektørens vurdering er en framskriving av kompetansebehov ut over 2025, som er perioden for vedtatt strategidokument for etter- og videreutdanning, komplisert ut fra flere faktorer der endelige føringer ennå ikke er gitt. Ny opplæringslov vedtas høsten 2024 og denne vil medføre nye kompetansekrav. En annen vesentlig endring er innføringen av Fullføringsreformen. I stortingsmelding 21 (2020-2021) understrekes det at det arbeidslivet som elevene skal inn i, er blitt stadig mer internasjonalt, og samfunnslivet er preget av økt mangfold. I Fullføringsreformen legges grunnlaget for en ny og fleksibel opplæring spesielt organisert for voksne. For Rogaland fylkeskommunen innebærer dette å tilpasse opplæringen til voksnes livssituasjon, både i tidsbruk, organisering og innhold slik at flere fullfører videregående opplæring.

Et opplæringstilbud som er tilpasset voksne, er et viktig kompetansepolitisk grep. I arbeidet med en ny strategiplan for etter- og videreutdanning for lærere og ledere i videregående opplæring vil disse faktorene være viktige premisser. Slik vil arbeidet med et nytt strategidokument ha en langsiktighet der skolen fornyer seg i tråd med samfunnsendringene, samtidig som den ser eksisterende statlige strategier for videreutdanning og etterutdanning som viktige supplement i det kortsiktige perspektiv for å kunne planlegge og gjennomføre tidsbestemte kompetanseutviklingstiltak som kan være nye basiskompetanser basert på lokale behov.

En annen faktor som er viktige når en skal framskrive kompetansebehov er antallet elever i videregående skole. Ifølge tall fra Seksjon for kvalitet, analyse og dimensjonering i Opplæringsavdelingen vil elevtallet øke i årene fremover. Antallet avgangselever fra grunnskolen vil være ca. 6 864 elever i Rogaland i videregående skole i 2025, mot 6642 i 2022. Det totale elevtallet vil være om lag 17 800 i august 2025, sammenlignet med 17 130 i august 2022. Dette under forutsetning at andelen som velger friskole eller flytter vil være på samme nivå som i dag. Dette vil bety en økning av elevmassen på ca. 3,8% i offentlig videregående skole i Rogaland.

Videre og i tillegg til veksten i elevgruppen mellom 16 og 19 år, vil ny opplæringslov gi utvidede rettigheter som vil føre til flere voksne deltakere i videregående opplæring og dermed til et økt behov for lærere. Stortingsmelding 21 slår fast at det skal legges til rette for omstilling og eventuell kompetanseheving for lærere som følge av ny fag- og timefordeling, slik at endringene ikke vil føre til overtallighet blant lærerne. Denne høsten starter 191 lærere opp studier gjennom statlig finansierte strategier som Kompetanse for kvalitet og Yrkesfaglærerløftet.

Den siste faktoren som presenteres i denne kompetanseoversikten er alderssammensetningen i lærerstabene. En oversikt per 1.mai 2022 viser at vi har 453 lærere som 57 år eller eldre. I OU sak 13/2022 Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten: Kompetanse - samhandling og nyttiggjøring (vedlegg 5), går det frem at 194 lærere startet studier 2021/2022 og tallet for kommende studieår vil være 232. 167 lærere har avlagt mastergrad i løpet av de to siste studieårene. Fagfeltene spenner fra fellesfagene, fremmedspråk, yrkesfag og spesialpedagogikk.

En oversikt over lærere som har fullført studier i fellesfagene viser at 193 lærere har tatt videreutdanning i norsk i løpet av de siste sju årene, mens tallene for matematikk og engelsk er henholdsvis 199 og 62. Fylkesdirektøren vurderer at om en setter utfordringer i alderssammensetning i sammenheng med kompetanseutvikling styrt av nasjonale, fylkeskommunale og skolens egne kompetanseplaner, har skolene kapasitet til å møte kompetanseutfordringene med faglærere med høy faglig og didaktisk kompetanse.

Arbeid med rekruttering av godt kvalifiserte lærere.

Rogaland fylkeskommune sin «Håndbok for tilsetninger» skal bidra til god kvalitet på dokumentasjon, gjennomføring og beslutninger i tilsetningsprosessene. I tillegg skal håndboken være et virkemiddel til å nå satsingsområdet: *«Rogaland fylkeskommune skal være en foretrukket arbeidsgiver. Vi skal til enhver tid ha, og kunne tiltrekke oss, mennesker med kompetanse til å løse samfunnsoppdraget»*. Arbeidsgiverstrategien for 2021-27⁷ legger føringer for hvordan fylkeskommunen skal være i stand til å løse samfunnsoppdraget sitt, og forutsetningen for det handler blant annet om å ha ansatte med riktig kompetanse.

Rekruttering av fagpersoner fra arbeidslivet

Det er vanlig at skolene rekrutterer kompetente fagpersoner fra bransjene, og at de blir tilsatt på vilkår. Dette innebærer at den ansatte må ha fullført og bestått Praktisk-pedagogisk utdanning eller yrkesfaglærerutdanning (bachelor, 3 år), innen en gitt frist. Den 3-årige yrkesfaglærerutdanningen er fra skolens synspunkt det beste alternativet når det gjelder å kvalifisere lærere for yrkesfaglige utdanningsprogram.

Ansatte i undervisningsstillinger som mangler godkjent lærerutdanning, har siden 2015 hatt muligheten til å få tildelt utdanningsstipend for å ta Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU og PPU-Y) eller Yrkesfaglærerutdanning (YFL). Det gis også rekrutteringsstipend til personer som ikke er ansatt i skolen, men som skolene ønsker å rekruttere inn.⁸ Skolene melder inn hvem de ønsker at skoleeier skal søke stipend for, og dette er ordninger som gjør det mulig for yrkesfagsskolene å rekruttere fagarbeidere til å bli programfaglærere.

År	PPU/PPU-Y	YFL
2022	25	16
2021	32	23
2020	26	13
2019	19	10
2018	41	12
2017	47	13
2016	34	11
2015	41	23

Tabell 3: antall i Rogaland som har fått utdannings- og rekrutteringsstipend av Udir.

Rammeavtale om praksissamarbeid

Rogaland fylkeskommune og UiS ved Institutt for kultur- og språkvitenskap, har gjennom en rammeavtale for praksissamarbeid beskrevet innhold i samarbeid og ansvaret knyttet til praksisopplæring i lektorutdanningen trinn 8-13 og Praktisk-pedagogisk utdanning. 16 av våre skoler deltar i samarbeidet så langt og har egne avtaler om praksissamarbeid og partnerskap. Avtalene innebærer at skolene våre har praksisstudenter fra UiS i to perioder på 6 uker der praksisstudentene skal delta i alle aktiviteter som er del av lærerens arbeidsår.

Fylkesdirektøren vurderer praksissamarbeidet med UiS som en tjenlig og god måte å rekruttere godt kvalifiserte lærere.

Mange av våre lærere har tatt Praktisk-pedagogisk utdanning ved Høgskolen på Vestlandet, campus Stord. I praksisperiodene har lærerstudenter med hjemsted i Rogaland hatt sine praksisperioder på våre videregående skoler og slik blitt rekruttert inn i videregående opplæring i Rogaland. Fylkesdirektøren ser også her en viktig rekrutteringsarena.

Som skoleeier er Rogaland fylkeskommune ansvarlig for å ha retningslinjer som ivaretar nyansatte lærere, og ansvaret for å ivareta lærere lokalt ligger på den enkelte videregående skole (arbeidsmiljøloven § 4-2 og opplæringsloven § 10.8). Veiledning gis som et tilbud til alle nyansatte, det er rektor som kartlegger behovet og har ansvar for at skolen har kvalifiserte veiledere. Rogaland sin plan bygger på Kunnskapsdepartementet (2018) sin «Veiledning av nyutdannede nytilsatte lærere i barnehage og skole».

Fylkesdirektøren ser tilbudene innen etter- og videreutdanning som viktige verktøy for å sørge for at de ansatte får god mulighet til faglig utvikling, at eleven får opplæring i tråd med gjeldende læreplanverk, og for at skolene til enhver tid har riktig kompetanse. Det er Fylkesdirektørens vurdering at det er viktig å videreføre muligheter for etter- og videreutdanning på samme nivå som i dag.

Konklusjon

Fylkesdirektøren har i denne saken presentert en helhetlig kompetanseoversikt som viser at Opplæringsavdelingen gir lærere og ledere gode muligheter til faglig utvikling individuelt og i profesjonsfellesskapene. Elevene får opplæring i tråd med læreplanverket og skolene har til enhver tid riktig kompetanse. Det er fylkesdirektørens vurdering at det er viktig å videreføre muligheter for etter- og videreutdanning for lærere og ledere på samme nivå som i dag.

Fylkesdirektøren finner framskriving av kompetansebehov ut over 2025 komplisert. Endelige føringer for ny opplæringslov og Fullføringsreformen er ennå ikke kjent. Videre vil en måtte ta med vekst i elevtall og alderssammensetning i lærerstaben, faktorer som er kjente. Etter fylkesdirektørens vurdering vil skolene ha kapasitet til å møte kompetanseutfordringene om en opprettholder dagens nivå for etter- og videreutdanning.

Rogaland fylkeskommune har ulike verktøy for å rekruttere godt kvalifiserte lærere. Gjennom statlige støtteordninger kan kompetente fagpersoner som er ansatt i undervisningsstillinger, men mangler godkjent lærerutdanning få stipend for å ta yrkesfaglærerutdanning. Praksissamarbeid med UiS er en tjenlig måte å rekruttere godt kvalifiserte lærere.

Tilbudene innen etter- og videreutdanning og veiledning av nyansatte, nyutdannede lærere er viktige virkemidler for å rekruttere og å beholde gode lærere.

Forslag til vedtak

Fylkesdirektøren ber om at saken tas til orientering.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

- 1 [Kunnskapsdepartementet 2014: Lærerløftet På lag for kunnskapsskolen](#)
- 2 Kilde: Personalavdelingen i Rogaland fylkeskommune.
- 3 [Udir \(2021\) Ulikheter i lærerstatistikk.](#)
- 4 [Udir \(2022\) Kort om tilbud for yrkesfaglærere](#)
- 5 [Udir \(2021\). Tilskuddsordning til kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæring](#)
- 6 [Meld. St. 21 \(2020–2021\) - Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden](#)
- 7 [Rogaland fylkeskommune \(2021\). Arbeidsgiverstrategi 2021-27](#)
- 8 [Udir \(2022\). Utdannings- og rekrutteringsstipend.](#)

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2021/7868-15
Saksbehandler: Bjarne Bjørnsen
Avdeling: Seksjon for kvalitet, analyse og dimensjonering KAD

Høyere yrkesfaglig utdanning - øremerket statlig driftstilskudd 2021 - fordeling av midler - orientering

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
34/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget

119/2022	08.06.2022	Fylkesutvalget
----------	------------	----------------

Sammendrag

I flg. lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) § 3 skal fylkeskommunen sørge for at det tilbys akkreditert fagskoleutdanning i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt.

Fylkeskommunen får tildelt øremerkede midler til høyere yrkesfaglig utdanning over statsbudsjettet, og har ansvar for å fordele midler til høyere yrkesfaglig utdanning som samsvarer med kompetansebehovene lokalt, regionalt og nasjonalt. I retningslinjer for tilskudd til drift av fagskoler slår Kunnskapsdepartementet fast at det er opp til den enkelte fylkeskommune å fastsette kriterier som legges til grunn for fordeling av midler til fagskolene. Det står også at fylkeskommunene skal bidra til et mangfold av private og offentlige tilbydere.

Fylkesdirektørens innstilling

Sak om fordeling og utbetaling av øremerket statlig driftstilskudd til høyere yrkesfaglig utdanning i Rogaland for 2021 tas til orientering.

Inge Smith Dokken
fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen
fylkesopplæringssjef

Bakgrunn for saken

Fylkestinget behandlet i oktober 2020 hvordan man i Rogaland skal forvalte de øremerkede statlige driftsmidlene til høyere yrkesfaglig utdanning. I denne saken ble det bl.a. vedtatt at saksbehandlingen av tilskuddet og fordelingen av dette ble delegert til fylkesdirektøren v/opplæringsavdelingen.

I samme sak ble det også vedtatt at fylkesdirektøren hvert år må fremme sak til fylkesutvalget som beskriver fordelingen av tilskuddet.

Problemstilling

Forvaltning av øremerkede statlige driftsmidler ble behandlet av fylkestinget i oktober 2020. Saksbehandling av tilskudd og fordelingen av dette er delegert fylkesdirektøren v/opplæringsavdelingen som her legger fram fordelingen.

Saksopplysninger

Fagskolene rapporterer inn antall studenter pr studietilbud to ganger i året; pr 1. mars og pr. 1. oktober. På bakgrunn av denne innrapporteringen tildeles prisjustert tilskudd etter satser vedtatt av fylkestinget i møte 20. oktober 2020.

I Rogaland har man vedtatt å differensiere satsene for det statlige driftstilskuddet i 3 kategorier. Dessuten betaler vi ut 80 % som et grunntilskudd og 20 % som et resultatbasert tilskudd, dette i henhold til retningslinjer fra Kunnskapsdepartementet.

Det er pr i dag 3 fagskoler i Rogaland som kvalifiserer til å få tildelt midler fra det øremerkede statlige driftstilskuddet. Det er Kunstsolen i Stavanger, Fagskolen Rogaland og AOF Fagskolen.

Kunstsolen i Stavanger og Fagskolen Rogaland får i tillegg midler av fylkeskommunens frie midler. Kunstsolen i Stavanger får midler fra kultur- og næringsavdelingen og Fagskolen Rogaland får midler fra opplæringsavdelingen.

Øremerket statlig driftstilskudd 2021 – fordeling:

	Statlig driftstilskudd	Fylkeskommunalt tilskudd
Kunstsolen i Stavanger	5 533 000	630 000
Fagskolen Rogaland	52 239 006	6 700 000
AOF Fagskolen	24 666 275	
Sum 2021:	82 438 281	7 330 000

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren vurderer at midlene knyttet til øremerket statlig driftstilskudd er fordelt blant fagskolene som tilbyr akkreditert høyere yrkesfaglig utdanning i Rogaland på en god og etterrettelig måte og at dette er gjort på bakgrunn av innsendte studenttall pr 1. mars og 1. oktober.

Fylkesdirektøren har på bakgrunn av «Retningslinjer for tilskudd til drift av fagskoler» fastsatt av Kunnskapsdepartementet valgt å innføre et nytt søknadsregime for fagskolene i Rogaland.

Dette søknadsregimet innebærer at fagskolene etter søknad pr 15. desember hvert år, får økonomisk garanti for hvilke studier skolene ønsker å videreføre, utvide og/eller opprette gjeldende for det kommende skoleåret.

Konklusjon

Sak om fordeling og utbetaling av øremerket statlig driftstilskudd til høyere yrkesfaglig utdanning i Rogaland for 2021 tas til orientering.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2022/30454-1

Saksbehandler: Lasse Eide

Avdeling: Seksjon for veiledning og livslang læring VLL

Tilskudd til studie-/utdanningscenter

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
70/2022	30.05.2022	Fylkesrådet for funksjonshemmede
35/2022	31.05.2022	Opplæringsutvalget
63/2022	02.06.2022	Regional-, kultur- og næringsutvalget
78/2022	14.06.2022	Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 Ordning for studiesentera
- 2 Ordning for fleksibel og desentralisert utdanning (3)

Sammendrag

Regjeringen har lyst ut støtteordning for studie-/utdanningscenterne, slik at de kan gi flere tilbud om å ta utdanning der de bor. Sentrene spille en viktig rolle i oppfølging av *Kompetansereformen – Lære hele livet* og *Hurdalsplattformen*.

Det redegjøres for status utdanningscenter i Dalane og Ryfylke, og videre prosess med søknad og videreutvikling av sentrene.

Fylkesdirektørens innstilling

1. Sak om tilskudd til studie-/utdanningscenter tas til orientering.
2. Den fylkeskommunale medfinansieringen for 2022 styrkes med 500.000 kroner for hvert av de to sentrene. Midlene kan benyttes til samme formål som tilskuddsmidlene, men bevilges under forutsetning av at søknadene innvilges. Dersom søknaden innvilges, vil fylkesdirektøren finne inndekning innen opplæringsområdet i årsbudsjett 2022. Fylkeskommunen vil utfordre kommunene og regionråd til å bidra med tilsvarende
3. Fylkeskommunen støtter at det settes i gang en prosess for å etablere utdanningscenter i Ryfylke.

Inge Smith Dokken
fylkesdirektør

Eiliv Fougner Janssen
fylkesopplæringssjef

Bakgrunn for saken

Regjeringen har lyst ut 40 millioner kroner til en støtteordning for studie-/utdanningsstentrene, slik at de kan gi flere tilbud om å ta utdanning der de bor. Sentrene kan spille en viktig rolle ved å tilby fleksible utdanninger som er tilpasset det lokale og regionale behovet.

Midlene er lyst ut av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir), med søknadsfrist 01.06.22.

Problemstilling

I denne saken orienteres det om tilskuddsordningen til studie-/utdanningsstentrene. Det redegjøres for status utdanningsstenter i Dalane og Ryfylke, og videre arbeid for å utvikle disse.

Saksopplysninger

I *Hurdalsplattformen* framgår det at regjeringen vil føre en ambisiøs og offensiv utdanningspolitikk og bygge sterke profesjonsutdanninger av høy kvalitet i hele landet. De varsler ulike tiltak for å styrke det regionale utdanningstilbudet, slik at utdanning og livslang læring skal være tilgjengelig der folk bor. Et av disse tiltakene er:

«Lansere ei reform for desentralisert utdanning over heile landet, blant anna gjennom lokale utdanningsstenter som i hovudsak er eigde av fylka eller har samarbeidsavtaler med eksisterande institusjonar. Utdanningsstentera skal få eit særleg ansvar for utdanning der folk bur, basert på lokale kompetansebehov.»

Dette er i samsvar med målsettingen i [Meld. St. 14 \(2019-2020\) Kompetansereformen - Lære hele livet](#) om at et godt utdanningssystem er en forutsetning for et velfungerende arbeids- og næringsliv. Regjeringen vil investere i fagskoler, universiteter og høyskoler, og satse på kunnskap og forskning. Høyere utdanning skal være tilgjengelig i hele landet, og regjeringen vil videreføre gratisprinsippet som gjelder for ordinære utdanninger. Dette er videre konkretisert i regjeringens [Strategi for desentralisert og fleksibel utdanning ved fagskoler, høyskoler og universitet](#) fra 2021.

1. Hva er et utdanningsstenter?

[Norske Utdanningsstentre \(NU\)](#) er en interesseorganisasjon for kompetansetilbydere over hele landet. På deres nettside har de følgende definisjon av utdanningsstenter:

Et utdanningsstenter er en fysisk møteplass og kontaktpunkt, lokalt/regionalt, for voksne mennesker som etterspør utdanning eller tar utdanning. Utdanningsstentrene er tilrettelagt med undervisnings- og grupperom, leseplasser, teknisk kommunikasjons – og AV-utstyr, gode data -og internettlinjer, og et sosialt møtested.

Sentrene har i tillegg kunnskap om

- *lokal næringsvirksomhet, både privat og offentlig næringsvirksomhet*
- *det norske utdanningssystemet*
- *bestillerkompetanse*
- *formidlerkompetanse*

Sentrene er motoren og drivkraften i kompetanseutviklingen, - og en viktig utviklingsaktør, i sine lokalsamfunn.

eller i kortform

MØTEPlass: fysisk møteplass for mennesker som tar utdanning

MOTOR: motor og drivkraft i kompetanseutviklingen lokalt/regionalt

MEGLER: megler/forhandler fram tilpassede utdanningstilbud

I 2020-2021 ble det satt sammen et arbeidsutvalg i regi av NU, og som en del av et større mandat ble det også forsøkt å sette ned noen punkter som synliggjør hva et studie-/ utdanningssenter bidrar med som samarbeidspartner mellom ulike tilbydere, institusjoner, organisasjoner mv.:

«Arbeidsgruppen mener at utdanningssentrene/studiesentrene bidrar på mange ulike måter som samarbeidspartner, og har listet opp følgende punkter:

- a) Utdanningssentrene gjør en viktig jobb med behovsidentifisering, i samarbeid med arbeidslivet/ off. og private virksomheter i området/regionen.*
- b) Utdanningssentrene tilrettelegger og følger opp studentene og sørger for praktisk gjennomføring av utdanningstilbud.*
- c) Er en forlenget arm for utdanningsleverandører (markedsføringskanal, oversikt praksisplasser, fanger opp behov, oversikt mulige samarbeidspartnere)*
- d) Er talerør for regionens studenter og næringsliv*
- e) Er samarbeidspartner i utviklings- og forskningsprosjekter regionalt og nasjonalt*
- f) Utdanningssentrene er et nav i regional utvikling/ kompetanseheving»*

NU har jobbet politisk for å anerkjennelse og finansiering. I dette arbeidet er de opptatt av langsiktighet og at utdanningssentrene kan ha en bærekraftig økonomi.

1.1 Utdanningssenter i Rogaland

I Rogaland har Dalane vgs., Strand vgs. og Sauda vgs. en lang historie som regionale kompetansesenter, jfr. OU-sak 62/12, som danner grunnlag for deres rolle som utdanningssenter. Kompetansearbeid er på dagsorden i både Dalane og Ryfylke. Privat næringsliv og kommunene melder om behov for å utdanne egne ansatte og viser til utfordringer med å skaffe rett kompetanse. Dette gjelder flere sektorer.

Etablering av to *Kompetansepiloter* i Dalane og i Ryfylke har vært av stor betydning i denne sammenheng. Alle tre skolene er med på denne piloten. Kompetansepiloter er en treårig nasjonal tilskuddsordning med oppstart i 2020 som skal utvikle modeller for godt samsvar mellom tilbud og etterspørsel av kompetansebehov i små virksomheter

i Distrikts-Norge. Målet er å identifisere og mobilisere virksomheter behov for kompetanse og kople og legge til rette for etter- og videreutdanning.

Gjennom vedtaket i FT-sak 69/2020 om voksenopplærings i distrikta, ble Dalane, Strand og Sauda videregående skoler sin rolle som regionale kompetansesenter forsterket ved at de ble tilført oppgaver om å forme lokalt tilpassa opplæringstilbud i samskaping med arbeidslivet. Gjennom lokal skreddersøm skal skolene koble kunnskap om ønske og behov hos den enkelte bruker til kompetansebehov i arbeidslivet.

1.2 Dalane Utdanningssenter

Frem til 2003 fikk Dalaneregionen levert desentraliserte grunnutdanninger fra Høgskolen i Stavanger. Siste grunnutdanning fra Høgskolen i Stavanger og siste kull med sykepleiere ble uteksaminert i 2007. I 2008 ble Dalane Utdanningssenter etablert som et prosjekt under regionrådet for å sikre tilbud på høyere utdanning i andre samarbeidsformer. Prosjektet ble opprettet som svar på en forstudie om etablering av en høgskole i Dalane.

Utdanningssenteret ble videreført til Dalane vgs., som en virksomhetsoverdragelse etter avtale med fylkesdirektøren og de fire kommunene i Dalane. Det drives i dag av Dalane vgs. med støtte fra fylkeskommunen og kommunene i Dalane. Prosjektmidler kommer i tillegg. Dalane utdanningssenter tilbyr utdanning i samarbeid med fagskoler, høyskoler og universitet. De legger til rette for at det skal være mulig å kombinere med arbeid- og familieliv.

Dalane utdanningssenter har gjennom NU jobbet sammen med andre utdanningssentre for å påvirke politisk.

1.3 Utdanningssenter i Ryfylke

Ryfylke har ikke et formelt utdanningssenter, men ulike aktører har over lang tid samarbeidet om levere utdanning på ulike nivå. De videregående skolene er etablert som regionale kompetansesenter og voksenopplæringscenter i distrikta. Gjennom MOR, jfr. FT-sak 33/18, er det etablert en plattform for samhandling mellom de videregående skolene og Ryfylke IKS for lokalt tilrettelagt utdanning og kompetanseheving for arbeidslivet. Ryfylke IKS har samarbeidsavtaler med flere utdanningsinstitusjoner innen høyere utdanning.

Gjennom *Kompetansepiloten*, MOR-samarbeidet og rollen skolene har som regionale kompetansesentre vil Ryfylke tilfredsstille HK-dir sin definisjon av studie-/utdanningssenter i utlysingen (se seinere i saken). Det er etablert et forpliktende samarbeid mellom Ryfylke IKS og de videregående skolene som regionale kompetansesentra, og det er gode erfaringer fra Kompetansepiloten og de desentraliserte studiene som går i Ryfylke nå. Søknaden fra Ryfylke vil bygge videre på disse erfaringene og dette samarbeidet.

Parallelt med søknadsprosessen for tilskudd startes det et arbeid for etablering av et varig utdanningssenter i Ryfylke basert på MOR og Kompetansepiloten.

2 Om tilskuddsordning for studie-/utdanningscenter

I utlysningsteksten fra HK-dir er det i hovedsak begrepet «studiesenter» som er brukt.

Regjeringen har gjennom to ordninger bevilget totalt 184 millioner til desentralisert utdanning. Det er bevilget 40 millioner kroner til studiesentrene til ordning som gjør at studiesentre kan få økonomisk støtte til å mobilisere flere lokale bedrifter og personer til å satse på kompetanse. I tillegg er det også mulighet for fagskoler, høyskoler og universiteter å søke støtte til desentraliserte studietilbud. Der er potten på 144 millioner kroner.

Det to ordningene skal ses i sammenheng, utfylle og forsterke hverandre, blant annet ved at tilbud ved fagskoler, høyskoler og universitet kan ses i sammenheng med kompetansebehov som studiesentrene har identifisert. Ordningene skal legge regionale kompetansebehov og prioriteringer til grunn, og det skal tas hensyn til geografisk fordeling av støtten. Målsettingen med tiltakene er at studietilbud skal bli enda mer tilgjengelig for folk i hele landet, som av ulike årsaker ikke kan studere ved en av de faste studiestedene til fagskoler, universitet og høyskoler.

I forbindelse med tilskuddsordningen defineres studie-/utdanningscenter som lokale fysiske enheter som er en møteplass utenfor universiteta, høyskolene og fagskolenes egne studiesteder, og som legger til rette for utdanning og kompetanseutvikling i samsvar med behovet til enkeltindivid, privat næringsliv og offentlig virksomhet i en region.

Det er sentrene selv som søker, med støtte fra blant annet fylkeskommunen. Det stilles krav om at søkerne må enten ha lagt til rette for utdanning eller kompetanseutvikling kontinuerlig de siste åra og/eller legge fram dokumenterte planar for etablering av et studie-/utdanningscenter som en regional satsing.

Studie-/utdanningscenter og lignende aktører, enkeltvis eller i samarbeid, kan søke på ordningen. Det vil komme to søknader fra Rogaland, Dalane og Ryfylke, men de vil samarbeide i søknadsprosess og eventuelt gjennomføring.

Hva kan midlene brukes til?

Midlene som tildeles kan blant annet gå til drift, mobiliserings- og rekrutteringsarbeid og tilrettelegging for studenter som følger et studietilbud.

Søknadskrav

Midler tildeles til studiesenter som:

- Kan vise til reell etterspørsel etter det planlagte studietilbudet i tråd med lokale, regionale eller nasjonale kompetansebehov og prioriteringer
- Kan dokumentere at de regionale kompetansebehovene og prioriteringer er tatt hensyn til, gitt i fylkeskommunenes/regionale kompetansepartnerskapenes planer og strategier
- Har inngått samarbeid med en fagskole med akkreditert fagskoleutdanning, eller et universitet eller en høyskole med akkreditert utdanning

- Har medfinansiering fra andre aktører, som kommuner, fylkeskommuner eller næringsliv

Det vil bli lagt stor vekt på å sikre god geografisk spredning i studiesenter som får støtte. Sentrene må kunne tilby studier uten ekstra kostnader for studentene.

Med søknaden skal det følge blant annet en vurdering fra den aktuelle fylkeskommune om at søknaden er i tråd med fylkets kompetansebehov og prioriteringer.

Økonomi

En tildeling av midler må forutsette medfinansiering fra andre aktører, for eksempel kommuner, fylkeskommuner eller næringsliv. Dette sikrer at flere føler eierskap til sentrene.

Det er en intensjon at den søknadsbaserte ordningen for studiesentera skal vare over noen år. Dette er med forbehold om framtidige tildelinger fra Stortinget.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fragmentert geografi og lang avstand til campuser er en utfordring for folk som er etablert og i jobb. Psykologisk avstand er også en utfordring for folk som kanskje ikke har studert før. Trygge og kjente omgivelser kan være avgjørende for noen.

Erfaring fra kartlegginger og samtaler med studentgruppene viser at deltakerne på de desentraliserte studiene ikke ville tatt en videreutdanning om den ikke hatt vært tilrettelagt lokalt. Disse studentene kommer i all hovedsak som et tillegg til de som utdannes på campusene – ikke i stedet for.

Fylkesdirektøren mener at tilskuddsordningen for studie-/ og utdanningssentre er et lite svar på behovet Norske Utdanningssentre (NU) har meldt om finansiering. NU er opptatt av langsiktighet og at utdanningssentrene kan ha en bærekraftig økonomi. Fylkesdirektøren støtter NU i at målet fortsatt er grunnfinansiering av studie-/ utdanningssentrene.

Søknader fra Dalane og Ryfylke vil være i tråd med fylkets kompetansebehov og prioriteringer, slik det er beskrevet i planprogrammet for regionalplan kompetanse, se PS 221/2021 *Regionalplan for kompetanse – oppstart av planprogram*. Dette vil samtidig møte fylkeskommunens forpliktelser i henhold til *Kompetansereformen – Lære hele livet* med tanke på å ha en målrettet innsats sammen med kompetanseaktører regionalt. Det vises også til politisk sak *Regionalplan for kompetanse – Fastsetting av planprogram* som er til behandling parallelt med denne saken.

Gjennom tilskuddsordningen har Dalane vgs., Strand vgs. og Sauda vgs. mulighet til å videreutvikle rollen de har hatt gjennom UiR (Utdanning i regionene) og som VO-senter i distrikta. Etablering av to kompetansepiloter i Dalane og i Ryfylke har vært av stor betydning for dette arbeidet. 2022 er siste år for Kompetansepiloten. Det er gitt signaler om at den blir forlenget eller det kan komme en alternativ ordning, noe som vil være i tråd med Hurdalsplattformen. Signalene er ikke konkretisert, men

fylkesdirektøren håper statlig finansiering vil bidra til stabil og forutsigbar finansiering av utdanningssentrene.

Tilskuddsordningen vil styrke de regionale kompetansesentrene som tilretteleggere og kompetansetilbydere. Fylkeskommunen bidrar med finansiering i dag gjennom støtte til UiR og finansiering av VO-sentra i distrikta. Fylkesdirektøren foreslår å styrke den fylkeskommunale medfinansieringen for 2022 med ytterligere kr. 500.000 til hvert av de to sentrene. Midlene kan benyttes til samme formål som tilskuddsmidlene, men bevilges under forutsetning av at søknad innvilges. Dersom søknaden innvilges vil fylkesdirektøren finne inndekning innen opplæringsområdet i årsbudsjett 2022. Fylkeskommunen vil utfordre kommunene og regionråd til å bidra med tilsvarende.

Parallelt med søknadsprosessen vil det startes det et arbeid for etablering av et varig utdanningssenter i Ryfylke basert på MOR og Kompetansepiloten. Fylkesdirektøren vil støtte dette arbeidet. Fylkeskommunen vil også delta i arbeidet med videreutvikling av Dalane Utdanningssenter. Fylkesdirektøren vil komme tilbake med egen sak om utdanningssentrenes framtidige rolle i det regionale kompetansearbeidet. Saken vil også søke å finne en løsning for langsiktig og bærekraftig finansiering for begge sentrene under forutsetning av at statlig bidrag er avklart.

Konklusjon

Fylkesdirektøren støtter Dalane og Ryfylke sine søknader om tilskudd til studie-/utdanningssentre for 2022, og det videre arbeid for å styrke sentrenes rolle i det regionale kompetansearbeidet.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.